

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”TYSTA TÅRAR UR ETT ANSIKTE HÅRT SOM STEN”

**-En kritisk diskursanalys av den manliga
gråten som känslouttryck**

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp
Scientific Work in Social Work, 15 higher education
credits

Kandidatnivå

Termin: HT 2017

Författare: Lena Ebeling & Simon Pöllänen

Handledare: Tore Brännberg

Abstract

Titel: "Tysta tårar ur ett ansikte hårt som sten" - En kritisk diskursanalys av den manliga gråten som känslouttryck

Författare: Lena Ebeling & Simon Pöllänen

Studien har undersökt hur föreställningar kring en konventionell manlighet skapar restriktioner kring den manliga gråten som möjlig känslouttryck. Syftet var att granska konstruktionen av maskulinitet på diskussionsforumet Flashback och analysera hur manlig gråt positioneras i förhållande till föreställningarna om manlighet. Det empiriska materialet utgjordes av 78 inlägg i en diskussionstråd på Flashback skrivna mellan perioden 20 februari 2009 - 16 maj 2011. Genom en kritisk diskursanalys fann vi följande fyra diskurser: *den gråtande mannen som feminiserad*, *den gråtande mannen vid stora livshändelser*, *mannen som inte kan gråta*, *den gråtande mannen som maskulin*. Med avstamp i Raewyn Connells *Maskulinitetsteori*, samt idéer om en patriarkal världsordning, visar studiens resultat hur genusstrukturer har förgreningar inom alla livets domäner. Vi visar på hur gråt som känslouttryck står i relation till maskulinitetens dynamiska aspekt.

Nyckelord: Maskulinitet, Hegemoni, Diskurs, Restriktioner, Gråt

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund och problemformulering	3
1.2 Syfte och frågeställningar	4
1.3 Uppsatsens fortsatta disposition.....	4
1.4 Studiens relevans för socialt arbete	5
2. Fältets utveckling	6
2.1 Från mansroll till maskulinitet.....	6
2.2 Mansforskningens minfält	7
2.3 Den globala genusordningen	8
2.4 Svensk maskulinitetsforskning	9
2.4.1 Innan hegemonisk maskulinitet	9
2.4.2 Hegemonisk maskulinitet	10
2.4.3 Utvecklingen av den nationella hegemoniska maskuliniteten.....	11
3. Kunskapsläget	12
3.1 Manlighet och tårar	12
3.2 Den kontextuella gråten	13
3.3 Rasifierad maskulinitet	14
3.4 Hypermaskulinitet i media.....	15
4. Teoretiskt ramverk	17
4.1 Konstruktionism.....	17
4.2 Patriarkat	18
4.3 Kritisk diskursanalys – som metod.....	19
4.3.1 Diskursbegreppet	19
4.3.2 Premisser och teoretisk förankring	20
4.4 Maskulinitetsteori	21
4.4.1 Genus som social praktik.....	22
4.4.2 Hegemonisk maskulinitet och patriarkatets legitimitet	22
4.4.3 Kroppsreflekterande praktiker	24
5. Metod och metodologiska överväganden	25
5.1 Val av metod	25
5.2 Kritisk diskursanalys – som metod.....	26
5.3 Faircloughs tredimensionella modell.....	26

5.3.1 Den textuella nivån	26
5.3.2 Den diskursiva praktikens nivå.....	27
5.3.3 Den sociala praktikens nivå	28
5.4 Urvalsprocess.....	28
5.5 Bearbetning av empirin.....	30
5.6 Studiens tillförlitlighet	31
5.7 Forskningsetiska överväganden	33
5.8 Metoddiskussion	34
6. Resultat och analys	36
6.1 Textdimensionen.....	36
6.1.1 Den gråtande mannen som feminiserad.....	36
6.1.2 Den gråtande mannen vid stora livshändelser	39
6.1.3 Mannen som inte kan gråta.....	40
6.1.4 Den gråtande mannen som maskulin	41
6.2 Den diskursiva praktiken	44
6.3 Den sociala praktiken.....	46
6.3.1 Den hegemoniska maskuliniteten	46
6.3.2 Gråt som kroppsreflekterande praktik	48
6.3.3 Gråt, patriarkat och ideologi	50
7. Slutsats	52
8. Avslutande diskussion	54
Referenslista	55

Förord

Ni bygger utifrån, vi bygga
inifrån. Ni bygger med er
själva som stenar och faller
sönder utifrån och in.
Vi byggs inifrån som träd,
och det växer broar mellan
oss som inte är av död
materia och dött tvång.
Från oss går det levande ut.
I er går det livlösa in.

- Karin Boye

1. Inledning

Hans berättelse

Jag var 8 år. Min syster och jag var ensamma hemma. Hon är fyra år äldre och ville lura mig att hon hade feber. Genom att hålla termometern mot en lampa värmdes termometern upp till 39°C. Jag var 8 år och kände mig stor. Jag visste att hon försökte lura mig. Inte hade hon feber, jag visste hur hon hade gjort. Exalterad bad jag henne vänta utanför köket, stängde köksdörren och stoppade snabbt in termometern i mikrovågsugnen. Jag startade den, och pang. Det smäll. Jag sprang ut genom köket, ner för trapporna och in i det stökiga förrådet. Ensam gömde jag mig bakom en gammal jacka och *började gråta bland all förvaring.*

***

Jag var 12 år. Min bror är sex år äldre och natten till söndagen hade han sovit hos en kompis. Det var tidig eftermiddag och han hade ännu inte kommit hem. Min mamma skulle gå på gympa, likt varje söndag. Jag hör henne lämna huset när ytterdörren slår igen. Strax därpå hör jag hur den återigen öppnas. Mamma smäller igen dörren till tvättstugan. Någonting är fel. Nervöst går jag ner för trapporna och närmar mig försiktigt rummet mamma befinner sig i. Jag öppnar dörren, lyssnar och närmar mig hörnet i det "L"-formade rummet. Jag vågar inte gå längre. Min mamma gråter i desperation. Paniken slår mig, tänk om min bror är död. Jag smyger mig ut från rummet för att berätta att mamma gråter för min syster. Jag ber henne undersöka vad som har hänt. *Så fort jag blir ensam faller jag ihop och tårarna forsar.* Vad som känns som en evighet passerar innan pappa hittar mig. Han berättar att mamma har backat på min farbrors bil. *Jag kan inte sluta gråta.*

***

Jag är 25 år. Dessa minnen är fortfarande så tydliga hos mig, trots dess komiska inslag. Jag har en handfull liknande minnen från när jag gråter som barn. Minnena är starka och vissa ångestladdade, andra skäms jag över. *Senast jag grät var på min farmors begravning.*

Hennes berättelse

Jag var 10 år. Jag hade fräknar i ansiktet och rödligt hår, var längst i klassen och killarna tyckte inte att jag var särskilt söt. Men jag hade fler saker gemensamt med Pippi Långstrump än fräknar och stora skor. Jag var stark, rolig och tog plats. Min femininitet höll inte måttet, då fick jag lära mig att spela efter andra regler för att synas. *Jag ville egentligen bara få dansa tryckare*, men istället bröt jag arm. *Ville få chans på någon*, men istället var jag taskig mot de svaga killarna. *Ville bara få vara söt*, istället var jag högljudd

***

Jag var 23 år. I min famn håller jag mitt nyfödda barn. Hennes små rörelser, hennes doft och de där knorrande ljuden som är så överjordiskt vackra att de griper tag i min själ och vägrar släppa taget. Smärtan i kroppen kan inte mäta sig med den kärlek som binder oss samman. Det är bubblan, bebisbubblan. Jag hade så bråttom ur den. Ville visa världen att jag var stark. Att jag visste vad jag gjorde. Logisk, rationell och *inte sådär vek och hysterisk* som mammorna på Familjelivs diskussionsforum. Smärtan i kroppen, feber och en växande ångest, inget stoppar mig, håll masken, bär hem de tunga kassarna från affären. -Nej tack, jag behöver ingen hjälp! För jag är stark.

***

Jag är 29 år. Jag är fortfarande stark. Men några särskilda minnen från tillfällena jag gråtit genom livet bär jag inte med mig. För kanske är det så, att trots att jag i många avseenden definierat mig genom styrka, och handlingskraft i strävan efter erkännande, så har jag i egenskap av kvinna inte erfarit de restriktioner kring gråt som kan upplevas av män.

Det maskulina idealet.

Var kommer det från? En orubblig styrka, en rationell drivkraft, logisk slutledningsförmåga, stabilitet som inte viker minsta tum när stormen river. *På insidan; avstånd, stolthet, ensamhet, förtvivlan, ilska, rädsla, glädje, sorg.* Brödvinnaren, en axel att gråta ut mot, *det första könet*. Vem vill inte ha en spegelbild som andas fulländning?

Men vad är det egentligen som händer med oss?

1.1 Bakgrund och problemformulering

Studiens grundidé bygger på att det finns begränsningar för män att uttrycka känslor genom gråt. Detta antagande var en abstrakt uppfattning som vi i vår litteraturgenomgång sökte bekräfta eller förkasta. Det vi då fann var en rad olika idéer kring maskulinitet och hur detta konstituerar de egenskaper som tillskrivs män. Med avstamp i dessa, och de föreställningar som finns kring manlighet har vi konstuerat studiens övergripande syfte. I *The men and the boys* skriver Raewyn Connell, en australisk sociolog, bland annat följande:

Konventionella västerländska medelklass-maskuliniteter tenderar att kväva sina känslor och förneka sin sårbarhet. Att understryka att män har emotionella svårigheter, att maskulina stereotyper kan vara till skada, att män lider av isolering, och att män kan hålla varandras händer och gråta - är inte något dåligt [Vår översättning] (2000:5).

Frågan om maskulinitet är ett ämne som i skrivande stund uppmärksammas på bred front. Män uppmanas att ta ansvar för sina handlingar, för att stävja det strukturella och systematiska förtryck som utövas mot kvinnor. Tack vare #MeToo-kampanjen som sköljde över Sverige och stora delar av världen i Oktober 2017 har starka gemensamma krafter arbetat för att belysa, exponera samt stoppa sexuella övergrepp och sexuella trakasserier. Mäns dominans över kvinnor har aktualiserats i sökandet efter vad som ligger bakom det systematiska förtryck som utövas av män, mot kvinnor.

En av reaktionerna på kampanjen skapas av den opinionsbildande stiftelsen Make Equal (2017), som tillsammans med den ideella organisationen "Nattskiftet", presenterar en film i relation till #MeToo. Den 19 november 2017, på internationella mansdagen, släpper de filmen där nio män läser upp nio kvinnors #MeToo-berättelser. Filmen släpps under namnet #maskulintansvar och är en uppmaning till män att diskutera maskulina normer med framförallt andra män, och att förändra sitt beteende gentemot alla sina medmänniskor. Under hashtagen #tasnacket diskuteras mäns våld mot kvinnor och syftet eftersträvar att väcka mäns aktiva kamp mot sexistiska kommentarer, skämt och handlingar för att få ett stopp på manligt våld.

I oktober 2017 sänder SVT en serie i tre delar där journalisten Fredrik Örnevall söker kasta ljus över de faktorer som inverkar på hur maskulinitet och dess

yttringar påverkar oss alla i vardagen. Programserien *Bästa mannen* tar sig an olika ingångar på manlighet genom att lyfta såväl faderskap, ojämlikhet, och våldsbenägenhet som känslö- och könsuttryck ställt i relation till samhällsfenomen och psykologiska faktorer. Under seriens gång diskuterar Örnevall maskulinitet med en rad kända svenska män samt psykologen och professorn i socialpsykologi Thomas Johansson.

Anna Charlotta Gunnarson (2016) diskuterar i radioprogrammet *Pop och politik - eftersnack: Pojkar, pojkar, pojkar* hur internet påverkar normer kring gråtande och framförallt mäns gråt. Måndagen den 6 november 2017 sänder Aktuellt ett inslag om skolungdomars föreställningar kring hur en man ska vara. Ungdomarna får i uppgift att skriva ner attribut på post-it-lappar som läraren sedan läser upp högt inför klassen. Det är en skola där majoriteten av eleverna är killar och deras beskrivningar lyder bland annat: *stark, modig, sexuell, han ska ha flickvän, stor kuk*. Listan kan göras längre. Ingen av lapparna behandlar mäns känsloliv.

1.2 Syfte och frågeställningar

Vi vill i vår studie undersöka hur *föreställningarna* kring en konventionell *manlighet* skapar restriktioner kring gråt som möjlig känslöyttring för män. Syftet är att granska *konstruktionen* av maskulinitet i ett internetbaserat diskussionsforum och analysera hur manlig gråt positioneras i förhållande till föreställningarna om manlighet

1. Vilka *diskurser* kring manlig gråt framkommer i vårt empiriska material?
2. Hur beskrivs manlighet i relation till diskursen kring den gråtande mannen?
3. Vilka *strukturer* konstruerar föreställningarna om manlig gråt?

1.3 Uppsatsens fortsatta disposition

I föregående kapitel har vi introducerat läsaren till uppsatsens ämne samt aktuella diskussioner kring maskulinitet. Vi kommer i kapitel 2 presentera hur forskning kring maskulinitet har sett ut i en historisk kontext samt presentera bakgrunden till hur *hegemonisk maskulinitet* växt fram inom fältet. I kapitel 3 fokuserar vi på det aktuella kunskapsläget, med en rad studier relaterade till män, maskulinitet och

tårar. I kapitel 4 syftar vi till att återge de centrala teoretiska premisserna som vår analys utgår ifrån. Här återfinns en närmare beskrivning av den teoretiska beståndsdelen i Faircloughs formulering av den *kritiska diskursanalysen*. På detta följer en redogörelse för de koncept inom Connells maskulinitetsteori som vi ämnar utgå från i analysen. Dessa utgörs av: *genus som social praktik; hegemonisk maskulinitet* samt *kroppsreflekterande praktiker*. Studiens femte kapitel presenterar de analytiska verktyg vilka återfinns inom den *kritiska diskursanalysen* som metod. Vidare behandlar kapitlet hur den insamlade datan har bearbetats, etiska överväganden samt diskussion kring studiens tillförlitlighet. Analys och resultat redovisas i det sjätte kapitlet och till sist för vi en avslutande diskussion i kapitel 7.

1.4 Studiens relevans för socialt arbete

Genom att belysa den patriarkala maktstrukturens marginaliserande effekter, och de konsekvenser dessa kan medföra, hoppas vi kunna skapa fördjupad kunskap kring den sociala konstruktionen av genuspraktiken. Denna kunskap hoppas vi kan användas i förebyggande eller aktivt arbete mot ojämlikheter i samhället. Socialt arbete är brett, och behandlar plattformar på såväl nationell som lokal nivå där yrkesverksamma kommer i kontakt med människor formade ur individuella erfarenheter (Meeuwisse & Swärd, 2006). Vi anser att det individuella perspektivet måste kompletteras med ett större sammanhang. För att verka emancipatoriskt behöver språkets konstituerande kraft granskas. Genom att studera hur manlighet konstrueras i diskurser kring gråt, är vår förhoppning att kunna producera kunskap som kan vidga ramarna för vilka känslouttryck som är tillgängliga för män. Eva Randells (2016) avhandling är ett lysande exempel på att det föreligger ett orsakssamband mellan tvingande maskulina ideal och ohälsa. I den omfattande studien deltog svenska tonårspojkar, och resultatet visade på att deras upplevelser av fysisk- och psykisk hälsa var subjektivt förbunden med möjligheten att uttrycka känslor utan att riskera förlorad maskulin status. Vi vill med vår studie titta på sambandet mellan begränsande diskurser som påverkar individen, och maskulinitet som ideologiskt tvingande samhällsfenomen.

2. Fältets utveckling

Vi vill med denna översikt av forskningsfältets utveckling ge en inramning till hur vår förståelse av genus har influerat vårt arbete. Genusforskningens framväxt har präglats av motstridiga kunskapstraditioner, och maskulinitet som kunskapsobjekt har vuxit fram under brokiga förhållanden. Inledningsvis redogör vi för den världsomspännande utvecklingen av maskulinitetsforskning med främsta fokuset riktat mot Raewyn Connells (2008) kritiska maskulinitetsteori. Vi vill här återge hur vårt främsta teoretiska verktyg *hegemonisk maskulinitet*, varit tongivande i fältets utveckling. Avslutningsvis presenteras en sammanfattning över hur maskulinitetsforskningen utvecklats i en svensk kontext.

2.1 Från mansroll till maskulinitet

Mansforskningen som fält spänner över såväl essentialistiska studier med utgångspunkt i biologiska förklaringsmodeller för skillnader i manligt och kvinnligt, som konstruktionistiskt präglade perspektiv med fokus på den sociala arenan (Philaretou & Allen, 2001). Maskulinitet som kunskapsobjekt är spretigt och inrymmer en mängd olika ingångar och definitioner. Det individuella identitetsskapandet, interpersonella förhandlingar samt den sociala praktiken på strukturell nivå delas in i ytterligare förklaringsmodeller inom olika kunskapstraditioner (Connell 2008:29,59,69). Vi ämnar därför att i detta avsnitt beskriva utvecklingen av fältet, med fokus på den framväxande teorin om flertalet inbördes *hierarkiserande maskuliniteter*.

Frågan om maskulint och feminint är brännande het och en rad vilt konkurrerande kunskapssystem gör anspråk på att sitta inne på en sanningsenlig definition (Connell, 2008:29). Andra upplagan av Raewyn Connells (2008) *Maskuliniteter* publiceras tio år efter att den första utgåvan rört om rejält inom mansforskningen. Hon ger i introduktionen en redogörelse för bokens disposition och fortsatta relevans för fältet. Den ursprungliga texten har lämnats orörd, men kompletteras av en introduktion som diskuterar forskningsfältets utveckling, samt en efterskrift där maskulinitetsforskningen lyfts som en betydande beståndsdel i förståelsen av aktuella världsfrågor. Connells (a.a:11f). bidrag till maskulinitetsforskningen är ett gediget teoretiskt ramverk kring maskulinitet som

del av en *social genuspraktik*. Hennes teori tar avstamp i den mansforskning som växte fram som en reaktion på den feministiska vågen under 1970-talet. I arbetet med verket *Gender and power* (1987) som inspirerats av den feministiska forskningen utvecklar hon idén om multipla maskuliniteter, och placerar maskulinitet som ett socialt handlande inom en *genusstruktur* (Connell, 2008:12). När *Maskuliniteter* först publicerades 1995 bröt dess konsekventa ansats med ingången på maskulinitet som den samtida populärpsykologiska könsrollsforskningen stod för. Connell ansåg att denna kunskapsproduktion bidrog till att befästa idén om en *mansidentitet* snarare än att belysa de *sociala ojämlikheter* som denna roll bidrar till att reproducera (a.a:13).

2.2 Mansforskningens minfält

Parallellt med Connell bedrevs under 1980-90-talet en stor mängd etnografiska studier som ämnade beskriva maskulinitetens sociala konstruktion. Dessa arbeten rörde sig bort från den dominerande mansforskning där maskuliniteten behandlades som en abstrakt könsroll och tog sig an maskulinitetens konstruktioner inom en rad olika områden (Connell, 2008:14).

Uppbrottet med könsrollsteorin ger forskningen ett annat blickfång över maskulinitetens komplexitet. Antagandet om könsidentiteten som internaliserade normer, får ge plats åt en mer *dynamisk* uppfattning om genus som en i vardagen ständigt pågående konstruktion, konstituerad i materiella och sociala ojämlikheter. Ekonomiska och institutionella strukturer ligger till grund för en motsägelsefull och föränderlig process där olika former av maskulinitet urskiljs (Connell, 2008:69). Denna conceptualisering har resulterat i flertalet värdefulla studier, där klass och etnicitet utgör en förklarande variabel för hur maskulinitet konstrueras i en specifik kontext (a.a:70). Dock har det även visat sig att olika maskuliniteter och skillnader uppkommer även i klassmässigt homogena miljöer. Connell (2008:71) menar att ett exempel på detta mönster presenteras av Paul Willis i den klassiska etnografen *Fostran till lönearbete*. Studien visade på att hierarkiska ordningar med tillhörande maskulint uttryck kunde utrönas hos engelska skolpojkar, trots liknande social bakgrund. Detta mönster har senare bekräftats i liknande studier i andra socioekonomiska områden och stärker de implikationer som Connell bygger sin maskulinitetsteori kring (a.a:71).

Forskningens utveckling stannar inte vid detaljrika, insiktsfulla och beskrivande fältstudier. Det har också inneburit en växande andel tillämpad forskning och ett explicit förändringsinriktat arbete med fokus på politiska åtgärder och praktiska områden. (Vilka beskrivs närmare i kapitel 3.) Maskulinitet som *genuspraktik* har gett fruktbara verktyg inom utbildning, hälsa, rådgivning och förståelsen för våld. Maskulinitet som *social konstruktion* har inneburit andra ingångar på dessa områden och givit relevanta inslag i kunskapsutvecklingen (Connell, 2008:16).

2.3 Den globala genusordningen

En överhängande del av den empiriska maskulinitetsforskning som bedrivits världen över bygger på konstruktioner av lokal karaktär och är kunskap som är värdefull i sig. Connell (2008:21) understryker dock vikten av att slutsatserna från denna kunskapsproduktion inte kan sammanföras för att på så sätt skänka en generell, världsomspännande förståelse för maskulinitet som fenomen. Globala sociala processer som marknadsrelationer, migration och kulturella konflikter utgör förhållanden som formar förståelsen för genusfrågor (ibid.). Connell riktar här fokus mot den institutionella dimensionen av genuspraktiken, och då i synnerhet de som verkar på en internationell arena. Häri ligger också förståelsen för genus som politisk- och ekonomisk praktik vilket oundvikligen leder till utgångspunkten att maskulinitet inte kan frikopplas från en diskussion om makt (a.a:22f).

Vågen av deskriptiva forskningsstudier under 1980-90-talet har givit oss ett imponerande utbud med beskrivningar av maskulinitetens yttringar inom en mängd olika specifika områden (Connell, 2008:18). Denna bank av empiriska bidrag kan öka förståelsen för de konsekvenser som följer ur föreställningarna kring strängt dikotoma förhållanden mellan manligt- och kvinnligt. Dock ämnar vi med vår ansats utnyttja Connells teoretiska ramverk genom en argumentation om maskulinitetens intima förbindelse med en social praktik. Vilken är formad av strukturella maktförhållanden och en djupt förankrad historicitet. Vidare framhåller hon det antagande som till stor del styr vår analytiska ingång; *att maskulinitet inte bör behandlas som ett isolerat fält* (a.a:21,113).

2.4 Svensk maskulinitetsforskning

Hearn, Nordberg, Andersson, Balkmar, Gottzén, Klinth, Sandberg (2012) redogör i artikeln *Hegemonic Masculinity and Beyond: 40 years of research in Sweden* för hur begreppet *hegemonisk maskulinitet* har influerat, nyttjats eller inte nyttjats i svenska studier från 1930-talet och framåt.

2.4.1 Innan hegemonisk maskulinitet

I 1930-talets Sverige förespråkades mannens involvering och ansvarstagande i familjen, på så vis eftersträvades en aktivare mansroll och kvinnan förväntades därav ta mer plats på arbetsmarknaden. 1961 myntade Eva Moberg (refererad i Hearn et al., 2012:35) begreppet *jämställdhet* när hon publicerade artikeln "Women's conditional release", vilken problematiserar synen på kvinnor som både moder och arbetstagare. Moberg förespråkade en delad roll i hemmet mellan män och kvinnor vilket skulle frigöra kvinnan från hemmet och tillåta henne att ta plats i det offentliga rummet. Begreppet jämställdhet har fått utstå kritik för att vara heteronormativt och för att förbise maktasymmetrier könen emellan. Jämställdhet, på och utanför arbetsmarknaden, har förespråkats sedan 1970-talet som en del av en feministisk politik. Den och har främst fokuserat på sexuella trakasserier mot kvinnor, kvinnors karriärer samt löneskillnader. Vidare har reformer föreslagits för att ytterligare involvera män i jämställdhetsfrågor och familjeliv samt reformer i syfte att fler kvinnor bör uppmuntras att arbeta heltid (ibid.). Jeff Hearn et al. (2012) hävdar att den svenska politiska visionen fortfarande bygger på att mannens aktiva faderskap är det som kan skapa jämställda förhållanden.

Kritisk forskning på män och maskulinitetsbegreppet har varit, och är fortfarande starkt förknippat med kvinno- och könsrollsforskning och fram till 2000-talet var ca 60% av all forskning på män utförd av kvinnor. Den första vågen av forskning på män utvecklades ur kritisk könsrollsteori, strukturell maktasymmetri och innan begreppet hegemonisk maskulinitet utvecklades. De första studierna kring män och könsroller har huvudsakligen varit sprungna ur kvinnors problem med män, samt män och faderskap (Hearn et al., 2012).

2.4.2 Hegemonisk maskulinitet

Under 1980 och 1990-talet influerades stor del av svensk forskning av Raewyn Connells begrepp *hegemonisk maskulinitet*. Det användes bland annat för att belysa hur mäns ekonomiska och politiska ställning befäste deras dominerande maktposition genemot kvinnor (Hearn et al., 2012). Margot Bengtsson och Jonas Frykman (refererad i Hearn, 2012:15) formulerade en ram för att förstå maskulinitet som en social konstruktion formad av makt, och bäst förstådd ur ett intersektionellt perspektiv. Det svenska intresset för hegemonisk maskulinitet kan bäst förstås utifrån en strävan att synliggöra maktstrukturer, hierarkiska positioner män emellan samt fokus på patriarkala strukturer. Vidare har det använts för att belysa kvinnor och femininiteters underordning (Hearn et al., 2012).

Forskning i relation till hegemonisk maskulinitet har under 1990-2000-talet främst fokuserat på: män i förhållande till faderskap, män i icke-traditionella yrken, män i organisationer och ledarskap, homosocialitet och kvinnors svårigheter att slå sig in på mansdominerade fält. Historisk forskning har främst syftat till känsloliv samt manligt i förhållande till omanligt. Maskulinitet har uppfattats som en könsidentitet, uppnådd genom social interaktion utifrån den diskurs vilken befäster vad som anses vara legitima beteenden för män (Hearn et al., 2012).

Hegemonisk maskulinitet har använts för att belysa de patriarkala strukturer som återfinns inom det svenska skolsystemet. Det har då studerats hur pojkars underpresterande normaliseras i förhållande till vad det innebär att vara man, till exempel genom en anti-pluggkultur. Pojkar, i skolan, behandlas som en homogen grupp och gruppens variation förbises. Vidare studier har undersökt hur homofobiska och sexistiska diskurser skapar en lokal hegemonisk maskulinitet.

I förhållande till manligt våld har begreppet hegemonisk maskulinitet använts restriktivt, få studier har sin teoretiska utgångspunkt i begreppet. Det har förklarats genom den stereotypa och föråldrade relationen våld och hegemonisk maskulinitet emellan. Det finns undantag till när begreppet har ansetts applicerbart i studier kring mäns våld. Begreppet används då i förhållande till hur män ska och förväntas vara och kombineras med ett radikalfeministiskt perspektiv (Hearn et al., 2012).

Hegemonisk maskulinitet har använts för att belysa att hälsa påverkas av socioekonomiska faktorer vilket har resulterat i studier med fokus på: mäns

risktagande, mannens isolering samt mannens oförmåga att söka hjälp. Få studier har implementerat begreppet, men de som har gjort det, definierar det bland annat som den systematiska överordningen av män samt kvinnors underordning i samhället. Män har definierats som självständiga, tillförlitliga, mäktiga, starka och tuffa. Sättet hegemonisk maskulinitet används på går till viss del i linje med Raewyn Connells definition men förbiser dess dynamiska och föränderliga aspekt. Sandberg (refererad i Hearn et al., 2012:45) argumenterar för att män idag behöver vara ansvarstagande i sexuella relationer och sträva efter jämställdhet för att leva upp till den hegemoniska maskuliniteten.

2.4.3 Utvecklingen av den nationella hegemoniska maskuliniteten

Hearn et al. (2012) hävdar att delaktigt faderskap har blivit inkorporerat i begreppet *hegemonisk maskulinitet*. Dock har det inte har skett någon förändring gällande arbetsfördelningen inom familjen eller de ojämställda arbetsförhållandena på arbetsmarknaden. Johansson och Klinth (refererad i Hearn et al., 2012:39) hävdar att män idag måste vara benägna att delta i barnuppfostran samt vara villiga att leva upp till idealen kring jämställdhet för att uppnå den hegemoniska maskuliniteten. Forsberg (refererad i Hearn et al., 2012:39) hävdar däremot att fäder fortfarande tenderar att leka mer med barnen istället för att ta ansvar för barnuppfostran och hushållsarbete.

Genusforskning har haft ett stort genomslag i Sverige de senaste 40 åren jämfört med andra europeiska länder. Hegemonisk maskulinitet har främst applicerats på studier om faderskap och utbildning likväl som arbete och organisationer. Begreppet har haft mindre betydelse i studier kring våld och mäns hälsa. När hegemonisk maskulinitet har använts ur ett könsstereotypiskt perspektiv har patriarkala strukturer ofta exkluderats. Sådana analyser understryker hur polariseringen mellan maskuliniteter och feminiteter, män och kvinnor har konstituerats och upprätthållits när hegemonisk maskulinitet har likställts med ett starkt köns-polariserat begrepp eller som en maskulinitetspraktik motsatt den ”svenska moderna mannen” (Hearn et al., 2012).

3. Kunskapsläget

I följande kapitel syftar vi till att ge en överblick av tidigare genomförda studier inom maskulinitetsfältet. Vi har i vår litteraturgenomgång använt oss av databaserna; *Sociology Collection*, *KVINNSAM*, samt *Gender Studies Database*. Sökord som användes var; *masculinity*, *men*, *cry*, *tears*, *hegemonic masculinity*, *internet* samt *patriarchy*. Urvalet av studier vi gjort är i relation till den mängd forskning som florerar inom fältet för visso inte representativt, men ger en grund att utgå från i områden som berör centrala delar av vår studies syfte.

3.1 Manlighet och tårar

Maxine Gesualdi (2013) applicerar hegemonisk maskulinitet på en amerikansk politisk kontext, för att undersöka hur gråt relateras till manlighet. Mot bakgrund av en historiskt sett mansdominerad politisk miljö har det ideala politiska imperativet antagit en stark maskulin prägel. Denna förväntas förkroppsliga såväl atletiska drag, som auktoritet och tuffhet (Gesualdi, 2013:307).

Gesualdis studie granskar den mediala diskursen kring republikanen John Boehners intervjuframträdande i det TV-sända nyhetsmagasinet CBS 60 minutes. Syftet är att undersöka hur nyhetsrapporteringen som följde efter sändningen porträtterar Boehner i relation till normer kring maskulinitet och hur detta kan skönjas i den mediala diskursen (Gesualdi 2013:308).

Genom att granska publicerade nyhetsartiklar där Boehners tårar på något sätt berörs, kunde en diskurs kring nämnda TV-intervju urskiljas. Boehner grät under intervjun, dels till de videoklipp han visades, när han frågades om varför han gråter samt när hans fru, som också medverkade i inslaget, uttryckte stolthet över sin make. Innehållet i videoklippen bestod av Boehners egna tal, där han bland annat berörde den nationella säkerhetens lagstiftning (Gesualdi, 2013:310). I en induktiv diskursanalys av nyhetsflödet var det särskilt tre teman som stod ut; *gråt som en omdefinierad maskulinitet*, *genus och gråtens dubbelmoral* samt *gråt och politiska efterspel* (ibid.)

På temat, *gråt som ett sätt att omdefiniera maskulinitet*, låter de studerade nyhetsartiklarna glåporden inledningsvis att hagla. *Crybaby*, *wimp*, *weeper of the house* och *serial bawler* antyder att Boehners gråt inte är förenlig med den

amerikanska maskulina normen. Dock finns vid närmare läsning en aspekt av acceptans i det faktum att Boehner anses ha gråtit på rätt sätt: “out of love for America” (Gesualdi, 2013:311). Temat, *genus och gråtens dubbelmoral*, bygger på framkommande skillnader i acceptansen för offentlig gråt mellan kvinnliga och manliga politiker. Den genuskodade gråten består i en paradox som inrymmer det motsägelsefulla förhållandet att kvinnor som gråter offentligt inte döms på det sätt som män gör. Dock blir denna premis inom en politisk arena till det omvända. Den manliga politikerns tårar, fällda vid väl valda tillfällen, ses som humaniserande medan en kvinnlig politikerns gråt tillskrivs svaghet och oförmåga till politiskt ledarskap (Gesualdi, 2013:312).

3.2 Den kontextuella gråten

I en amerikansk studie publicerad i *Psychology of Men & Masculinity* undersöker Wong, Stenfeldt, LaFollette och Tsao (2011) hur manliga amerikanska fotbollsspelare, på College-nivå, reagerar på skriftliga vinjetter av en gråtande fotbollsspelare. Studien antar en socialkonstruktionistisk grundidé och ett socialt normperspektiv, vari fokuset befinner sig på deskriptiva och förbudsföreläggande normer (Wong et al., 2011:297,299).

150 stycken fotbollsspelare deltog i studien och slumpmässigt bestämdes vilka som får läsa vilken vinjett. Studien fokuserade på förhållandet mellan att vinna och förlora, mellan att gråta (“sobbing”) och att bli tårögd (“tearing up”) samt hur studiens deltagare reagerade på beteendet. Vinjetterna bestod av en text, med fyra olika scenarion. Den amerikanska fotbollsspelaren Jacks lag är i konferensfinalen och förlorar/vinner och Jack gråter/blir tårögd. Skillnaderna ligger därmed i intensiteten av Jacks gråt samt om hans lag har vunnit eller förlorat finalen. Dessa vinjetter konstruerades i samråd med tränare för att efterlikna en så realistisk situation som möjligt (a.a:301f).

I likhet med studiens hypotes visade resultatet att fotbollsspelare som läste vinjetterna där Jack blev tårögd, tenderade att se Jacks beteende som mer lämpligt och överensstämmande med fotbollsspelare. Att gråta intensivt (“sobbing”) ansågs vara mer lämpligt efter att ha förlorat en match jämfört med efter en vinst (a.a:306). Studien fann dessutom att spelare vilka inte försökte eftersträva den maskulina normen kring känslokontroll och som ansåg Jacks gråt vara

lämplig redovisade högre självkänsla (ibid.). Studiens resultat visade således att skillnader i hur Jack gråter och under vilka omständigheter han gråter bidrar till studiedeltagarnas uppfattning av beteendet som lämpligt/olämpligt samt överensstämmande/avvikande med bilden av hur amerikanska fotbollsspelare är.

3.3 Rasifierad maskulinitet

I en Brittisk studie undersöker Louise Archer (2003:2) hur muslimska pojkar i en socioekonomiskt segregerad stad i nordvästra England konstruerar maskulinitet i skärningspunkten mellan ras, klass och kön. Bakgrunden till studien är dels islamofobiska föreställningar kring en demoniserad muslimsk maskulinitet som breder ut sig allt mer, samt den uppmärksamhet som riktas mot pojkars underpresterande inom skolan (a.a:1).

I en rad semistrukturerade fokusgruppsintervjuer med skolungdomar förs diskussioner utifrån beröringspunkterna *hemmet, skolan, ras och etnicitet, rasism* samt *könsidentitet* (Archer, 2003:38f). Med utgångspunkt i en kritisk feministisk ansats har Archer undersökt hur muslimska pojkar konstruerar maskulinitet utifrån ett intersektionellt perspektiv. Vilket också genomsyrar studien i sin helhet. Denna ingång ger värdefull kunskap kring hur etnicitet, klass och kön inte kan ses som separata, statiska kategorier, utan föränderliga och sammanflätade med den skiftande sociala kontexten (a.a:169f). Archer (ibid.) betraktar den diskursiva konstruktionen av identiteten som förbunden med strukturella och materiella ojämlikheter och likt genusrelationerna, i ständig rörelse.

Den muslimska maskuliniteten hos de pojkar som deltog i studien förhandlar om sin identitet utifrån en rad hegemoniska maskuliniteter. Dessa skiftar beroende på om de befinner sig inom skolvärlden, i hemmet eller under sin fritid (Archer, 2003:162). Patriarkala föreställningar präglar pojkarnas förhandlingar om en lokal hegemonisk maskulinitet, vilken underbyggs av religiösa och kulturella argument. Denna positionerar män som innehavare av makt, kontroll, privilegier, rollen som brödvinnare och beskyddare av det motsatta: den känslomässiga, passiva feminiteten inom hushållssfären. Archer (a.a:86) påpekar dock att denna hegemoniska idealbild är diskursiv och härrör en föreställningsvärld. Hon lyfter

på ett medvetet sätt den flytande maskuliniteten och hur de muslimska pojkarnas subjektpositioner påverkas av såväl rasifiering som klasstillhörighet (a.a:163)

3.4 Hypermaskulinitet i media

I en kanadensisk studie undersöker Fleras & Dixon (2011:579) hur en ny form av TV-produktion skapar ett heroiskt narrativ som förkroppsligas av arbetarklassmän i riskfyllda yrken. Programmets framställning kopplas till ett ideologiskt reproducerande av en hegemonisk hypermaskulin idealbild av arbetande män (ibid.). Fleras & Dixon (a.a:581f) påpekar hur medias makt över ideologi får konsekvenser i den sociala verkligheten. Detta genom att de diskurser som får medialt utrymme internaliseras som värderingar och normer av TV-tittare. Studiens teoretiska utgångspunkt tar avstamp i Connells formulering av den hegemoniska maskuliniteten med syftet att analysera hur mediala konstruktioner av hierarkiserande maskuliniteter förankras i den sociala praktiken (ibid.).

Programmen porträtterar arbetarklassmän när de utför sina yrken, vilka är förenade med långa arbetstider, extrema förhållanden, hälsorisker och smärta. Retoriken lyfter med hjälp av den aggressiva klipptechniken arbetsförhållanden som är oerhört intensiva och krävande. De pekar på hur yrkesskickligheten förknippas med maskulint kodade egenskaper som styrka, rationalitet, logik och uthållighet (Fleras & Dixon, 2011:583f). Den heroiska bilden av männen legitimeras genom att de i sina arbetsuppgifter hanterar olika typer av material som behövs av allmänheten, som vattentunnlar, råmaterial för bostäder etc. Deras uppoffring blir således till vinning för det Amerikanska folket (a.a:585). Den maskulina heroismen förstärks ytterligare genom att deras arbete ställs i relation till familjelivet. De är brödvinnare, som arbetar hårt för att försörja fru och barn (ibid.).

Uppkomsten av denna förändrade diskurs kring arbetarklassmän kopplar Fleras & Nixon (2011:592) till kristendenser inom maskuliniteten som är sprungna ur postindustriella samhällsförändringar på arbetsmarknaden och en allt mer utbredd jämlikhets-diskurs. De konkluderar att materialism och kapitalistiska intressen är ideologiska incitament till framställningen av männens narrativ som nära på mytiska varelser vars heroism verkar för att försäkra befolkningens fortsatta komfort i vardagslivet. De risker arbetet innebär porträtteras inte

som arbetsmiljöproblem med koppling till produktionsförhållanden eller lagstiftning, utan målas upp som ärofyllda uppdrag som endast kan utföras av en viss typ av maskulin idealman (a.a:593f).

4. Teoretiskt ramverk

Följande kapitel syftar till att återge de centrala teoretiska premisserna som vår analys utgår ifrån. Vår syn på verklighetens beskaffenhet och vad som kännetecknar kunskap återfinns i konstruktionismen. Den kritiska diskursanalysens epistemologiska ansats återges för att rama in diskursens inverkan på mänsklig interaktion. Feministiska idéer om patriarkatet, samt den kritiska maskulinitetsteorin är kunskapsfåror som ger djupare förståelse för maskulinitet som fenomen. De senare tre ligger till grund för det analytiska ramverk vi utgått från i vår studie.

4.1 Konstruktionism

Socialkonstruktionism innehar flera inriktningar, och definitionerna står omdebatterade. Enligt Vivien Burr (2015:2) finns det inte enbart en definition vilken kan sägas fånga dess innebörd. Även Winther Jørgensen & Phillips (2000:11) skriver att socialkonstruktionism innehar många infallsvinklar. De hävdar dessutom att socialkonstruktionismen och socialkonstruktivismen ofta förväxlas. I förhållande till de delade åsikter som finns kring de båda inriktningarna hävdar vi vikten av att tydligt avgränsa begreppets definition, för att framhäva vår förståelse av hur det ser ut. Nedan beskriver vi de delar av socialkonstruktionismen vilka utgör vår definition och genomgående präglar studien.

Den konstruktionistiska grundidén vilar på antagandet att den sociala världen utgörs av individens rationella handlande och dess innebörd (David & Sutton, 2016:79). Socialkonstruktionister ser inte vardagen som en reflektion av världen utan som en produkt av historiskt och kulturellt förankrade uppfattningar kring den. Samhället och den sociala världen skapas och utvecklas genom människors interaktion med varandra (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:104). Människan strävar efter att porträttera sig själv och tillhörande livshändelser utefter hur de uppfattar världen, därigenom skapar de sin egen verklighet och ställer den i förhållande till mottagarens uppfattning av verkligheten (Payne, 2008:252). Sociala interaktioner består således av den ena individens förståelse av

verkligheten kopplad till en social interaktion med någon annan, som i sin tur tolkar händelsen utifrån sin egen förståelse av den sociala världen.

Burr (2015:2) presenterar fyra antaganden som hon anser representerar socialkonstruktionismen, som också går i linje med vår uppfattning: *en kritisk ståndpunkt till kunskap som anses vara vedertagen, en historisk och kulturell kontext, kunskap skapas genom social interaktion samt kunskap och sociala handlingar går hand i hand*. Den kritiska ståndpunkten till vedertagen kunskap förväntas bidra till att föreställningen kring den traditionella kunskapen som objektiv och opartisk utmanas. Socialkonstruktionister argumenterar för att kunskap är bunden till en historisk och kulturell aspekt (ibid.). Kunskapen kan följaktligen se annorlunda ut beroende på vilken tidsepok du är född, i vilken världsdel eller till och med stadsdel. Genom antagandet att kunskap föds, reproduceras och förändras genom sociala interaktioner innehar språket en viktig roll i studier med socialkonstruktionistisk prägel. Det sista av de fyra antagandena vilar på premissen att kunskap leder till olika sociala handlingar beroende vad den socialt konstruerade kunskapen anses vara (Burr, 2015:5). Winther Jørgensen & Phillips (2000:12) beskriver det sista antagandet som följande: ”i en bestämd världsbild blir några former av handling naturliga och andra otänkbara”.

4.2 Patriarkat

Patriarkatet är i en feministisk definition männens dominans över, och exploatering av, kvinnor genom könsmaktsstrukturer och sociala praktiker i samhället som gynnar mannens överordnade position (Engdahl & Larsson, 2006:224). Dock skiljer sig de olika feministiska riktningarna något i definitionen främst på punkten om vad som möjliggör mäns dominans över kvinnor. Den *marxistiska* feminismen ser främst den patriarkala maktordningen som en del i det kapitalistiska systemet. Kvinnor behövs som en domän vars syfte är att vårda och reproducera den manliga arbetskraften. Den *radikala* feminismen menar dock på att den manliga dominansen är sprungen ur den kontroll över kvinnans kropp- och sexualitet som män besitter, och att detta utgör en av de förutsättningar som möjliggör den kapitalistiska exploateringen (Stewart, 1986:271). Det heterosexuella äktenskapet blir i den radikala feminismens mening en institution som reproducera den ojämlika könsregimen genom att legitimera mäns tillträde

till kvinnans kropp. Mäns våld mot kvinnor ges också mening som en konsekvens av det patriarkala systemet (Engdahl & Larsson, 2006:224).

Båda riktningarna har värdefulla argument vilket har lett fram till ett sammanförande av de båda ansatserna. Detta sker under benämningen *tvåsystemteori*, där patriarkatet och kapitalismen ses som separata ändock intervenerande strukturer (Engdahl & Larsson, 2006:225f). Denna sammansatta teoretiska ingång på patriarkatets legitimitet erbjuder en holistisk ingång på hur social orättvisa upprätthålls. Utgångspunkten blir då att patriarkatet kan definieras som en uppsättning sociala relationer mellan män. Basen återfinns i ett materiellt och institutionellt maktövertag, vilket rangordnar män i en hierarki med den gemensamma nämnaren att de dominerar kvinnor (Hartmann, 1986:14f).

4.3 Kritisk diskursanalys – som metod

Diskursanalysen är en vetenskaplig gren med ett flertal fåror. För att skapa klarhet ämnar vi här ge en närmare beskrivning av vilka inriktningar och definitioner vi utgår från i vår studie, samt redogöra för de filosofiska premisser och den teoretiska tradition som den kritiska diskursanalysen är uppbyggd utifrån.

4.3.1 Diskursbegreppet

En grovt utmejslad definition av termen *diskurs* kan komprimeras till “*ett bestämt sätt att tala om och förstå världen*” [författarnas kursivering](Winther Jørgensen & Phillips, 2000:7). Denna konceptualisering av diskurser var föremål för den första generationens diskursanalys. I detta led var syftet med analysen främst att beskriva sammanhanget inom text eller tal, utan att dessa förankrades i en social kontext (Bergström & Boréus, 2012:356). Men för att denna definition skall bli meningsbärande i en analys behöver den ställas i relation till de strukturer och institutioner som utgör arenan för diskursen. Denna ansats ger diskursen innebörden att den utgör en form av social praktik (Fairclough, 2010:3), vilket är ett utmärkande drag för den andra generationens diskursanalys (Bergström & Boréus, 2012:356).

I och med att diskursbegreppet vidgas till att utgöra en social praktik blir anknytningen till strukturer och institutioner oundvikligen också föremål för analys. Fairclough framhåller diskurser inte bara som *konstituerande* av sociala

strukturer utan även *konstituerad* av tillika (Fairclough, 2010:3; Bergström & Boréus, 2012:356). Med konstituerande menas här den reproduktiva- såväl som den reformerande kraft som diskursen i form av social praktik har på verkligheten, samtidigt som diskursen också formas av verklighetens reella struktur. Denna premis speglar det *dialektiska* förhållandet mellan diskurs och sociala strukturer som utgör en central del i Faircloughs definition av diskursers beskaffenhet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:71). Fairclough använder sig inte uteslutande av diskursbegreppet i den meningen att det utgör en social praktik. Han använder sig även av den snävare definitionen i syfte att särskilja på specifika diskurser, exempelvis en “maskulinitetsdiskurs” (a.a:72).

4.3.2 Premisser och teoretisk förankring

Utgångspunkten för vårt teoretiska ramverk är den kritiska diskursanalysen som den formulerats av den brittiske lingvisten Norman Fairclough (1992;2010). Denne har utvecklat ett omfattande ramverk för forskning som ämnar belysa relationen mellan diskursiva handlingar och samhällsliga strukturer (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:66)

Den *relationella* aspekten av diskurser, syftar till det komplexa samspel som utspelar sig i den sociala praktiken (Fairclough, 2010:3). Fairclough (ibid) målar upp bilden av ett invecklat nätverk av diskurser, där olika lager överlappar varandra. En diskurs menar Fairclough innehåller i sig en komplex uppsättning relationer. Genom mellanmänniska kommunikativa handlingar, regleras bestämda genrer- och diskursordningar, och svetsas ihop med institutionella element och maktordningar (ibid.).

Grundläggande inom all diskursanalys är den *poststrukturalistiska* utgångspunkten i och med *språkets* bärande roll som meningsskapande åt verkligheten. Genom kommunikativa handlingar skapar vi representationer av den fysiska världen varpå verklighetens betydelse ses som diskursivt förankrad (Fairclough, 2010:15). Den kritiska diskursanalysen skiljer sig dock på denna punkt i antagandet om diskursens *dialektiska* förhållande till verkligheten, där diskurser både konstituerar och konstitueras (a.a:68). Detta härrör marxistiska premisser, och kanske främst den kritiska realismens anförande om en oberoende

domän, som i Faircloughs terminologi är av icke-diskursiv karaktär (Bergström & Boréus, 2012:374).

Centralt i den teoretiska grunden är uppfattningen om *ideologi* som konstruerade betydelse-system, med syftet att upprätthålla den dominerande gruppens legitimitet (Fairclough, 2010:8). Detta sker enligt Fairclough delvis i den diskursiva sfären vilket leder till att ideologiska processer opererar i en vardaglig praktik, via de betydelser som legitimerar den rådande sociala ordningen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:79). Här frångår Fairclough således den marxistiska utgångspunkten där ideologi inte ges en specifik mening i relation till en specifik social ordning utan behandlas som ett övergripande värdesystem som upprätthåller dominansrelationer mellan människor (ibid.).

Faircloughs bidrag har en stark förankring i Frankfurtskolans kritiska teori, dels i dess förhållningssätt till *ideologikritik* och dels dess *emancipatoriska* ansats (Bergström & Boréus, 2012:374). Fairclough (2010:8) betonar särskilt att syftet med kunskapsproduktionen inom denna tradition är förenat med en samhällskritik, som har för avsikt att verka för social rättvisa. Vidare argument är sprungna ur kritiken mot ideologins delaktighet i upprätthållandet av asymmetriska maktordningar, genom att befästa normerande mönster för interaktion och identitet som gynnar den rådande ordningen (ibid.). Den kritiska hållningen som framhålls inom denna tradition är således inte politiskt neutral, i den bemärkelsen att syftet är att utjämna den obalans som den diskursiva praktiken reproducerar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:70).

4.4 Maskulinitetsteori

Vårt övergripande teoretiska verktyg återfinns i R.W Connells verk *Maskuliniteter* (2008), och den kritiska maskulinitetsteori som hon formulerat. Som bokens titel implicerar presenterar Connell en maskulinitetsteori som bygger på multipla maskuliniteter, vilka organiseras genom sociala relationer präglade av institutionella- och historiska omständigheter (Connell, 2008:71). Den hegemoniska maskuliniteten är idén om en dominerande maskulin praktik som syftar till att upprätthålla den patriarkala samhällsstrukturen med kvinnans underordning som främsta syfte (a.a:116).

Vi kommer i följande stycke skriva fram de delar av detta ramverk som vi anser har en betydande roll för vår ansats.

4.4.1 Genus som social praktik

Connells teori inrymmer en framställning av maskulinitet som en *social praktik* och framhåller dess förankring i övergripande strukturer som en konstituerande del av *genusprojektet*. Med social praktik menas här de relationer som inom specifika strukturer omvandlar befästa handlingar till en *genuskonfiguration*. Denna konfiguration skall dock inte ses som statisk utan tolkas i termer av en *process*. Maskulinitet utgör således en del av de genusrelationer som organiserar den sociala verkligheten (Connell, 2008:110).

Genusprojektet har en inneboende paradox genom att det förkroppsligar en mängd logiker som i sig kan vara konfliktfyllda, och än mer i relation till de strukturer som dessa härrör (Connell, 2008:110). Denna abstrakta återgivning kan ges klarhet genom Connells (a.a:71) tolkning av Willis studie om arbetarklasspojkar. Här visar resultatet på att förståelsen för flertalet maskuliniteter inte stannar vid klass eller etnicitetsburna skillnader, då det även inom intersektionerna rör sig en mängd genusrelationer som tar sig olika uttryck (Connell, 2008:71). Ett kritiskt moment i konceptualiseringen blir här vikten av att inte se dessa skilda *maskulinitetskonfigurationer* som arketyper eller låsta kategorier i den meningen att de speglar den sociala praktiken.

Grundantagandet i Connells (2008:114ff) redogörelse utgår från den *dynamiska* aspekten av genussystemet som bygger på att genusrelationer alstrar föränderliga mönster.

4.4.2 Hegemonisk maskulinitet och patriarkatets legitimitet

Hegemoni är ett begrepp som ursprungligen presenterades av den marxistiske filosofen Antonio Gramsci. I Faircloughs (2010:62) tolkning av dennes terminologi är definitionen av hegemoni den relation som tillåter den härskande klassens fortsatta dominans. Detta sker genom att de som domineras underkastar sig sin position. Denna mekanism sker inte genom våld eller tvång, utan är en konsekvens av att den dominerande klassens ideologiska förhållningssätt är det som görs gällande. Gramsci applicerade hegemoni på klassanalyser under 1920-

talet, medan Connell ger begreppet en ny vinkling när hon använder det i en analys av genusrelationer. Hon definierar begreppet som följande:

Hegemonisk maskulinitet kan definieras som den konfiguration av genuspraktik som innehåller det för tillfället accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet (Connell, 2008:115)

Den hegemoniska maskuliniteten enligt denna definition understryker att det här inte handlar om att skriva fram egenskaper som statistiskt sett kan betraktas som den eftersträvansvärda manligheten. Det handlar snarare om det *föränderliga*, om det som *tillfälligt accepteras*, vilket tyder på att maskuliniteten formas av den maktkamp som ständigt pågår för att män skall behålla sin position som bärare av institutionella och ekonomiska resurser. Vilka ideal för manlighet som råder underbyggs i denna mening av vad som krävs för att säkerställa patriarkatets fortlevnad (Connell, 2008:115). Det bör emellertid poängteras att det hegemoniska mönstret, som ofta förkroppsligas av actionhjältar och idrottsstjärnor inte nödvändigtvis återfinns hos dem som innehar maktpositioner i samhällslivet. Connell (ibid.) menar dock på att sambandet mellan den kulturella idealbilden och den konkreta institutionella makten är orsaken till att hegemoni uppstår, och att genushierarkin rekonstrueras i de villkor som föreligger en fortsatt dominans.

De maskulinitetsnormer som förmedlas utgörs ofta av en idealtyp vilket en stor majoritet av alla faktiska män inte förkroppsligar. För dessa män definieras relationen till den hegemoniska maskuliniteten genom *delaktighet*. Den delaktiga praktiken präglas av att i egenskap av man, ta del av de fördelar- och resurser som det patriarkala systemet skapar förutsättningar för, dock utan att explicit engagera sig i upprätthållandet av den manliga dominansen (Connell, 2008:117). I botten av maskulinitetshierarkin befinner sig de män som den hegemoniska maskuliniteten bygger sin dominans på, denna relation definieras genom *underordnade*. Här återfinns homosexuella- och andra män som hamnar utanför den accepterade gränsen för en maskulin praktik. Den symbolism som fullbordar processen av gränsdragning inbegriper bortom våldshandlingar, att tillskriva de underordnade feminint kodade egenskaper (a.a:118f). Det samspel inom det patriarkala systemet som definieras som *hegemoni*, *delaktighet* och *underordning* är en ständigt pågående dynamisk process. Denna relation beskrivs som den inre i genusordningen (ibid.).

4.4.3 Kroppsreflekterande praktiker

Människans kropp är en uppsättning bestående av kött och blod men den besitter likväl sin egen praktik. Den reproducerar mänskligt liv men relaterar på fler plan än det reproduktiva syftet till genus. På var sin sida om kroppens genuspraktik finner vi sociobiologin ställt mot socialkonstruktionismens premisser (Connell, 2008:91).

Connell (2008:85f) återger en rad kritiska belägg som underminerar den sociobiologiska kunskapsfårans anspråk på att det biologiska utgör en bestämmande faktor över det sociala. Exempel på en populär tes för att förklara mäns benägenhet till våld och aggression, samt den ojämlika maktbalans som råder mellan män och kvinnor i sin naknaste form är den att det är fråga om hormoner (ibid.). Ett strängt semiotisk konstruktionistiskt sätt att angripa genuskonstruktionen av en kroppspraktik tar inte sällan till metaforen om den tomma duken, som genom social interaktion fylls med motiv. I Connells (a.a:90) mening riskerar detta angreppssätt att tippa över i determinism när genus reduceras till en subjektposition inom diskursen. Connell (a.a:92) anför att kroppen bör skiljas från determinismen i dessa ansatser genom att berikas med en egen tolkningsram. Denna bör ta fasta på hur kroppsliga handlingar är sammanlänkade med den sociala praktiken (a.a:107; Connell & Messerschmidt, 2005:851).

Om kroppar både är objekt och handlande organ, och handlandet i sig självt formar de strukturer inom vilka man tillägnar sig och definierar dessa kroppar, då står vi inför ett mönster som sträcker sig bortom den rådande samhällsteorins bekännelseformler. Detta mönster kan konkret kallas *kroppsreflekterande praktik* [vår kursivering] (Connell, 2008:103).

Växelverkan mellan kroppslig handling, och socialt strukturerade föreställningar mynnar ut i assimileringen av kroppens praktik som genuspräglad (Connell, 2008:104). Detta sker genom att symbolismen för den inre handlingen ges en yttre mening via sociala strukturer (a.a:106).

5. Metod och metodologiska överväganden

I följande kapitel presenteras inledningsvis den *kritiska diskursanalysens* metodik genom analysnivåerna *den textuell nivå*; *den diskursiva praktikens nivå* samt *den sociala praktikens nivå*. Vidare presenteras studiens tillvägagångssätt vid insamling av material, urvalsprocessen och bearbetning av materialet. Kapitlet kommer vidare presentera argument för studiens tillförlitlighet samt de etiska överväganden som varit återkommande i studiens fortlöpande process. Avslutningsvis söker vi kritiskt granska studiens tillvägagångssätt samt dess hinder och svagheter.

5.1 Val av metod

Genom kritisk diskursanalys ämnar vi undersöka studiens insamlade data, samt besvara studiens syfte och dess tillhörande frågeställningar. Den kritiska diskursanalysen har för avsikt att ställa diskursiva praktiker i relation till samhälleliga strukturer samt visa på förhållandet mellan dem. (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:74-75, 83-84). Den insamlade datan består av 224 stycken inlägg i diskussionstråden ”Anser du att män som gråter är omanliga?” på diskussionsforumet Flashback och inläggen är publicerade under perioden 20 februari 2009 - 16 maj 2011. Vi har valt att behandla materialet som en text vars innehåll manifesterar diskurser som i sin tur relaterar till, samt påverkar den sociala praktiken (Boréus, 2015:158,173).

Vår studie bygger på en kvalitativ metodologi inom vilken vi ämnar undersöka, granska och analysera vår insamlade data för att besvara våra frågeställningar (David & Sutton, 2016:78). Genom en kritisk diskursanalys tillåts vi undersöka relationen mellan hur användarna på Flashback via kommunikation förhåller sig till olika diskurser kring män som gråter, och hur dessa konstituerar- och konstitueras av den sociala praktikens *maskuliniteter* (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:74-75, 83). Diskurser ger sammanhang till det som talas eller skrivs om, de innefattar en förförståelse samt en implicit värdeladdning i varje ord. Följaktligen normaliserar diskurser den kommunikativa praktiken och bidrar till att ord och meningsföljder uppfattas som logiska inom respektive diskurs (a.a:73).

Detta innebär en polarisering och marginalisering när den normativa kommunikationen frångås.

5.2 Kritisk diskursanalys – som metod

Norman Fairclough anses ha bidragit till ett systematiskt sätt att närma sig förhållandet mellan strukturer och språk (Candlin, 2010:VII). Fairclough (2010:4,131) anser att kritisk diskursanalys är applicerbart i studier relaterade till social och kulturell förändring vilka utmanar den rådande hegemonin. Den kritiska diskursanalysen syftar då till att analysera dialektiska förhållanden mellan diskurser, objekt eller tillfällen likväl som relationen inom diskurser. Kritisk diskursanalys sätter maktrelationer och bristande social jämlikhet i fokus och dess effekt på samhällsliga fenomen. Vår förväntning är att denna analysmetod lämpar sig väl för att uppfylla vårt syfte genom att granska konstruktionen av manlighet i förhållande till språkbruk.

Den kritiska diskursanalysen som metod, innebär en analys av textuell data (Fairclough, 2010:7). Fairclough (ibid.) anser att en fördel med metoden är att det generella utförandet kan kompletteras genom att exempelvis applicera lingvistiska metoder. Den generella analysmetoden kan sorteras utifrån *interdiskursivitet*, *lingvistik*, samt *modalitet* och bygger på en kritisk samhällsanalys (ibid.). Nedan kommer dessa att beskrivas utifrån Faircloughs (2010) tredimensionella modell vilken skapar en analytisk ram för studier kring samhälle och kommunikation (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:73f).

5.3 Faircloughs tredimensionella modell

Den tredimensionella modell som utvecklats av Fairclough delar upp analysarbetet i tre olika nivåer som vi presenterar utifrån följordningen *den textuella nivån*, *den diskursiva praktikens nivå* och *den sociala praktikens nivå*.

5.3.1 Den textuella nivån

Textdimensionen i denna trestegsmodell fokuserar på skriftens lingvistiska karaktär och hur den konstruerar diskurser och genrer genom grammatik, ord och dess följordning (Winther Jørgensen & Phillips, 2010:75). En text i förhållande

till kritisk diskursanalys är enligt Fairclough (2010:95) det skrivna eller talade språket som produceras inom en diskursiv arena. Winther Jørgensen & Phillips (2000:87) understryker att en textanalys utifrån kritisk diskursanalys för liv till diskurserna och att en studies analys därmed kan underbyggas. Genom att analysera en texts *transitivitet* är avsikten att undersöka om händelser och skeenden sammanfogas med subjekt och objekt (ibid.). Transitivitet syftar således till att utforska huruvida det som skrivs (eller sägs) kan sammanföras med en agent och inbegriper en ideologisk förankring (Fairclough, 2010:93; Winther Jørgensen & Phillips, 2000:87). Analys av ett påståendes *nominalisering* avser ta fasta på huruvida verb eller adjektiv omvandlas till substantiv. Då detta sker kan textproducentens förhållningssätt till aktörskap och processer utvecklas. Genom nominalisering kan en aktör således distansera sig från innehållet i sitt påstående (Winther Jørgensen, 2000:87).

Ytterligare ett viktigt begrepp inom textdimensionen är *modalitet*, analysen fokuserar då på graden av instämmande i ett påstående. Det avser i vilken omfattning textproducenten instämmer med det specifika påståendet. Genom att fastställa graden av säkerhet i ett påstående, dess *affinitet*, kan påståendets modalitet avgöras. Ett exempel på en modalitet som formar och konstruerar sociala relationer på ett bestämt sätt är tillåtelse. Textproducenten ställer sig då i en position där hen kan ge mottagaren ”lov” att göra ett eller annat. Sociala relationer och dess inkludering eller exkludering är beroende av vilken modalitet författaren väljer (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:88).

5.3.2 Den diskursiva praktikens nivå

I den diskursiva praktiken analyseras texten i förhållande till en producent och en konsument, den analytiska ambitionen är att urskilja vilka diskurser texten bygger på, *interdiskursivitet*, och/eller hur texterna bygger på andra texter, *intertextuellt* (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:77, 86). Fairclough (2010:7) ser den interdiskursiva analysen som en bro mellan mikro- och makroperspektiv. Likt hur Winther Jørgensen & Phillips (2000:87) tolkar texten som förverkligandet av diskursen skriver Fairclough (2010:7) att diskurser realiseras, och genrer konkretiseras av språkliga och multimodala egenskaper. En *diskursiv praktik* kan exemplifieras som den diskussion mellan textförfattare på den *diskursiva arenan*,

Flashback, där samtal om genuskonstruktion utgör en *diskursordning* (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:73). Således konstituerar diskursordningen vad som anses relevant att tala om och den diskursiva praktiken hur det talas. Fairclough (2010:129) argumenterar för att användningen av diskurser ökar förståelsen kring språkets reproduktion och förhandling kring rådande maktförhållanden. Således innebär det att normativa sätt att tala inom en diskursordning upprätthåller rådande norm medan kreativa och nya sätt att tala utmanar och tänjer gränserna inom en specifik diskursordning.

I den kritiska diskursanalysen ämnar den diskursiva praktiken att tolka förhållandena inom vilken texten blev producerad samt inom vilka förhållanden texten kommer att konsumeras (Fairclough, 2010:132). Om en text reproducerar rådande normer och maktförhållanden innehar den *låg interdiskursivitet* och tvärtemot *hög interdiskursivitet* vid utmaning och förändring av diskursordningar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:87).

5.3.3 Den sociala praktikens nivå

De två första analysstadierna kopplas i den tredimensionella modellens sista steg till en större samhällslig praktik. Winther Jørgensen & Phillips (2000:90) skriver att det är relationerna mellan den diskursiva praktiken, och de diskursordningar som omfattar den som här klarläggs. Det är även på denna nivå kulturella och sociala strukturer förklaras. Det är i jämförelsen mellan steg två och steg tre i den tredimensionella modellen som frågan om diskursers förändring och ideologiska konsekvenser kan tolkas (ibid.). I jämförelsen av dessa steg är ambitionen att synliggöra eventuella maktasymmetrier och huruvida diskursen upprätthåller eller förändrar den aktuella diskursordningen. Dessa frågor kan inte besvaras med diskursanalys ensam, utan ytterligare en teori bör appliceras (ibid.), vilket i vår studie bland annat utgörs av maskulinitetsteori som den formulerats av Raewyn Connell (2008).

5.4 Urvalsprocess

Studiens grundidé bygger på att det finns begränsningar för män att uttrycka känslor genom gråt, och tidigt reflekterade vi kring hur en genuin diskussion kring ämnet gråt kunde föras, utan att influeras av en omgivning vilken riskerade att

datan begränsades. Vi eftersträvade en miljö där frispråkiga åsikter och föreställningar kunde uttryckas och där det insamlade materialet inte riskerade att påverkas av varken forskare eller andra deltagares närvaro. Den plats som erbjuder denna typ av interaktionsmönster kan vi finna på internet, vilket leder till att vår studie får vissa beröringspunkter med *netnografiska* studier (Berg, 2015:143). Dock avsåg vi inte att interagera med dem vi studerar, eller i den gemenskap de delar (Berg, 2015:148), utan den här studiens fokus har genomgående syftat till att undersöka och analysera föreställningar kring manlighet utan påverkan från oss. Då vi eftersträvade en diskussion vilken vi inte påverkade, sökte vi en miljö där det fanns möjligheter att vara frispråkig, utan interaktion från andra individer och ett tillåtande klimat som inte hämmade eventuella uttalanden. Genom att definiera vilken typ av data och diskussion vi eftersträvade kunde metoder likt fokusgrupper och netnografiska studier uteslutas (Dahlin-Ivanoff, 2015:83, 87). Vi ställde oss frågan om i vilken miljö vi kunde finna följande diskussionsklimat och fann snabbt att det bäst beskrev internetforum.

Genom att fastställa inom vilka miljöer vi hade för avsikt att eftersöka vår data fann vi genom sökningar kopplade till vårt syfte en diskussionstråd på Flashback där trådstarten ringade in den här studiens syfte bäst. I vår sökning efter data har vi använt oss av följande ord i varierande kombinationer: *gråt(er)*, *tårar*, *man* och *manligt*. Sökningarna skedde på Google, Flashback forum och Familjelivs forum. Den data som vår studie bygger på är bunden till studiens problemformulering (Ahrne & Svensson, 2015:20-22; Winther Jörgensen & Phillips, 2000:84-85), kring föreställningar om en konventionell manlighet samt dess koppling till gråt. Valet av just Flashback motiveras genom vår uppfattning av forumet som frispråkigt och som en domän till vilken vi har åtkomst. Urvalsprocessen har genomgående varit målinriktad utifrån studiens problemformulering och skedde likt redovisat utifrån *målstyrda urval* (Bryman, 2011:350), på flera nivåer. Dessa nivåer kan symboliseras genom avgränsningar till val av data, definitionen av miljöer samt val av forum och diskussionstråd.

Flashback forum är omdiskuterat. Innehållet är i flera fall präglad av såväl rasism och personangrepp som uppmaningar till våld och narkotikabrott. De blev 2002 uppmanade av marknadsdomstolen att förhandsgranska alla inlägg, vårpå Flashback för att undkomma denna åtgärd, flyttade sina servrar till USA

(Aftonbladet, 2015-02-09). Flashback som domän har över en miljon användare som producerar tusentals inlägg dagligen. Flashback forum utger sig enligt egen beskrivning att värna om det fria ordet samt yttrandefriheten och att alla ska ges uttrycksmöjligheter (Flashback, 2017). Den insamlade datan från diskussionstråden på Flashback bestod vid insamlingstidpunkt av 224 inlägg där det senaste skrevs 16 maj 2011. Det insamlade materialet består således av 224 inlägg som alla sprungit ur trådstarten med rubriken ”Anser du att män som gråter är omanliga?”. Inläggen har genomgått noggrann läsning, både enskilt och tillsammans, och vi har därefter uteslutit sådana inlägg som vi ansett inte är relevanta i förhållande till trådstarten eller denna studies syfte. Vidare genomgång av hur den insamlade datan har bearbetats kommer redovisas senare i kapitlet.

5.5 Bearbetning av empirin

Materialets omfattning krävde att den ursprungliga datan bearbetades för att skapa en överskådlig empiri lämplig för vidare analys. Den process som syftar till reducering av materialet är förenad med det som Rennstam & Wästerfors (2015:221) benämner som *representationsproblemet*. Detta syftar till att ge en så korrekt återgivning av underlaget och dess nyanser som möjligt utan att dess betydelse går förlorad. Processen inleddes med att vi läste materialet med avsikt att välja bort inlägg som inte var relevanta för studiens syfte. Innehållet i dessa inlägg var inte relaterade till varken manlighet, gråt eller genuskonstruktion. För att få ett representativt material har vi valt att behålla spridningen av åsikter i det som resulterade i det slutgiltiga empiriska materialet, bestående av 78 stycken inlägg. I enlighet med den kritiska diskursanalysens premisser har vi under läsningens gång varit lyhörda för det latent innehåll i texterna för att inte riskera att mista relevanta nyanser.

I bearbetningen av den reducerade empirin har de punkter som förespråkas av Bryman (a.a:523f) varit vägledande. *Närläsning* utan vidare noteringar inledde fasen och följdes upp av gemensam diskussion kring intressanta fenomen. I nästa steg lästes empirin i syfte att *koda* de företeelser som var av intresse. Gemensamt granskade vi, samt förde en kritisk diskussion kring de koder vi genererat för att i ytterligare en läsning placera texterna i teman som vi fann representativa (Bryman, 2011:523f.). Dessa tre teman utgjordes inledningsvis av;

‘Situationsbunden’, ‘Förhandling’ samt ‘Exkludering’. Koderna berörde olika förhållningssätt, attityder, konsekvenser och konstruktioner av gråt i relation till maskulinitet. I detta led var läsningen präglad av en teoretisk ingång för att kunna fånga generella mönster som relaterar till begrepp och antaganden som härrör vår ansats (ibid.). Genom denna process producerade vi det material som har legat till grund för vår empiriska analys, vilken presenteras i kommande kapitel.

5.6 Studiens tillförlitlighet

Gubas & Lincolns (refererad i Bryman, 2011:354) omformulerade den kvantitativa forskningens anspråk på validitet, och reliabilitet, genom begreppet *tillförlitlighet* för att anpassa den till kvalitativ forskning. Tillförlitligheten anses bestå av fyra underkategorier vilka alla har en motsvarighet inom kvantitativ forskning (ibid.). Begreppet *trovärdighet* anses vara den *interna validitetens* motsvarighet och avser att bedöma studiens trovärdighet utifrån omgivningens ögon. För att åstadkomma trovärdighet enligt Gubas & Lincolns definition krävs att forskningen har utförts utifrån konstens alla regler och förhållningssätt samt att resultatet återkopplas till den sociala verklighet som har studerats för bekräftelse (a.a:355). På grund av studiens ideologiska och argumenterande disposition kan dess trovärdighet anses vara splittrad efter hur verkligheten tolkas och förstås. Vår förhoppning är att de som erkänner en konstruktionistisk och feministisk bild av världen bedömer studien som trovärdig, medan mer positivistiska och naturalistiska anhängare möjligtvis förkastar den. Bergström & Boréus (2012:405) hävdar dessutom att de varianter av diskursanalys som dominerar samhällsvetenskapen är problematiska i förhållande till intersubjektivitet.

Den *externa validiteten* beskriver huruvida en studies resultat kan generaliseras till andra sociala miljöer, vilket inom samhällsvetenskaplig forskning anses svårt. I den kvalitativa forskningens motsvarighet benämns den externa validiteten som *överförbarhet*. Detta avser att huruvida studiens förhållande till täta och djupa beskrivningar kan ge andra personer en databas med vilken de kan bedöma studiens överförbarhet gentemot andra sociala miljöer (Bryman, 2011:355). Vi hävdar att vår studie innehar en relativt hög extern validitet, då vi argumenterar för att andra i liknande sociala roller som oss hade kunnat uppnå likvärdiga analyser och resultat. På samma grunder hävdar vi att studien innehar hög

överförbarhet då dess teoretiska ingång och begreppsförklaringar ger en grundläggande kunskap om fenomenet för att applicera på liknande sociala miljöer.

Reliabilitet är huvudsakligen ett mått på huruvida kvantitativa studiers mätningar är tillförlitliga, inom kvalitativ forskning ämnar en diskussion kring studiens reliabilitet syfta till dess tillförlitlighet som helhet (Bryman 2011:160, 352). Reliabiliteten kan delas upp utifrån *intern reliabilitet* och *extern reliabilitet* där den interna syftar till huruvida studier med flera författare är överens om hur den insamlade datan ska tolkas (ibid). I samband med studiens utveckling har vi sett och tolkat data på olika sätt, dels utifrån hur meningar läses men även utifrån ideologiska ståndpunkter. På grund av det har vi genomgående varit noggranna med att lyfta egna funderingar och ifrågasätta den andres för att på så vis närma oss en gemensam ståndpunkt. Därav anser vi oss presentera ett resultat som genomsyras av bådas bidragande faktor och som båda alltigenom kan ställa sig bakom, varvid reliabiliteten anses hög. Motsvarigheten inom den kvalitativa forskningen benämner Guba & Lincoln (refererad i Bryman, 2011:355) *pålitlighet*. Pålitlighet kan uppnås om studien genomgående redogjort för forskningsprocessens alla steg och samtidigt kontinuerligt granskats av exempelvis kollegor (ibid.). Utifrån att vi fört kontinuerliga samtal med vår handledare, deltagit i analysseminarium med lektorer från Samhällsvetenskapliga fakulteten och blivit granskade av studentkollegor anser vi studiens *pålitlighet* vara hög.

Inom den kvalitativa forskningen återfinns delkriteriet att kunna *styrka och konfirmera studien*, vars motsvarighet inom kvantitativ forskning är *objektivitet*. Guba & Lincoln (refererad i Bryman, 2011:355) ser det utifrån att forskaren har frånsagt sig sin subjektivitet och agerat i så kallad god tro utifrån de resultat hen producerar. Det innebär att forskaren inte medvetet låtit värderingar påverka utförandet av, och slutsatser från en undersökning (ibid.). Inom kritisk forskning och synnerligen kritisk diskursanalys ligger betoningen i ett kritiskt angreppssätt som är förankrat i politiska och ideologiska visioner som ämnar bidra till en förändring och innehar en emancipatorisk kraft (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:70). Vi vill därmed återigen poängtera att vår förståelse av forskningsproblemet färgas av dels den teoretiska ansatsen och dels genom våra värderingar. Därmed kan det sista kriteriet av den samhällsvetenskapliga

tillförlitligheten anses vara irrelevant eller icke-uppnått i denna studie. Vi hävdar däremot att vi genom vår förståelse för att studien är influerad av våra värderingar uppnår vad Bryman (2011:143) kallar *medveten partiskhet*.

5.7 Forskningsetiska överväganden

Inom all samhällsvetenskaplig forskning är en levande etisk diskussion av stor vikt. Att genomgående föra diskussioner och reflektioner leder studien, och oss mot ett försvarbart förhållningssätt till vad och vilka vi studerar (Kalman & Lövgren, 2012:9). I förhållande till det publicerade material vi studerar, anser vi att de forskningsetiska principerna ter sig något annorlunda, än när forskare interagerar med till exempel en intervjuperson. Skall en diskussionstråd på internet ses som offentligt och tillgängligt för forskning bara på grunder av att det är publicerat? I vilken utsträckning är individen medveten om att dennes utsagor kan komma att bli föremål för granskning?

Att likställa ett diskussionsforum med publiceringen av nyhetsartiklar kan te sig problematiskt, då nyhetsartiklar kan antas publiceras för konsumenten och eventuellt den ekonomiska vinningens skull. Ett diskussionsforum skulle även kunna ses som ett samtal mellan individer, och att då använda dessa utsagor utan informerat samtycke skulle kunna likställas med att genomföra dolda observationer, något som i många fall anses etiskt oförsvarbara (Svedmark, 2012:102).

De avgörande frågorna för oss blir huruvida det publicerade materialet ska ses som offentligt eller privat och huruvida materialet är av känslig karaktär eller ej. Resonemang kring diskussionsforum på internet kan föras utifrån att de är både privata och offentliga, distinktionen dem emellan kan anses bero på huruvida de är skyddade av lösenord, kräver medlemskap eller på annat sätt förhindrar tillgången (Morton Robinson, 2001:710f; Markham & Buchanan, 2012:7). Medlemmar i ett skyddat diskussionsforum bör kunna förvänta sig att vad som sägs stannar inom forumet likväl som medlemmar i ett öppet forum bör vara medvetna kring möjligheten att vad de skriver kan läsas av utomstående (ibid.) Den diskussionstråd som ligger till grund för den här studien är fortfarande öppen för nya inlägg, kräver inget lösenord och inget medlemskap för att läsas. Markham & Buchanan (2012:7) problematiserar det faktum att en avatar, som ofta används vid

diskussionsforum så som Flashback, i vissa fall kan ge information som trots att användaren är anonym kan kopplas till individen. Flashback forum tillåter sina användare att vara anonyma och har dessutom som policy att “inte under några som helst omständigheter” lämna ut uppgifter om användarens identitet (Flashback, 2017). Vi anser således att diskussionstråden på Flashback därmed är att betrakta som offentlig. I ett övervägande mellan *forskningskravet* och *individskyddskravet* beaktar vi inte materialets art av sådan känslig karaktär att det kan innebära skada för individer (Vetenskapsrådet, 2017:13), varpå vi tagit beslutet att inte efterfråga ett *informerat samtycke* (Svedmark, 2012:105-106). Trots vår ställning till materialet som av icke-känslig art och offentligt har vi genomgående fört etiska diskussioner kring materialet som ligger till grund för studien.

Hearn et al. (2012:33) lyfter att svensk jämställdhetsforskning eller specifikt mansforskning har tenderat att undersöka *kvinnors problem med män* och/eller *kvinnofrågor*. I relation till att vår studie undersöker en redan överordnad, och i många fall överrepresenterad, grupp argumenterar vi för att studiens fokus på mäns förhållande till framförallt andra män fyller en kunskapslucka i det svenska samhället. Likt Bryman (2011:143) påstår vi att värderingar oundvikligen kommer att påverka samhällsvetenskaplig forskning, och framförallt feministisk sådan. Genom att sammanföra en kritisk mansforskning med feministiska perspektiv, vilka strävar efter social rättvisa, är vi medvetna om studiens partiskhet.

5.8 Metoddiskussion

Fairclough (2010:7) understryker att hans teoretiska bidrag vilar på en uttalat politisk agenda i strävandet efter utjämning av maktordningar och social rättvisa. Detta leder till att vår förståelse av forskningsproblemet färgas av dels den teoretiska ansatsen, men även genom våra värderingar. Under arbetets gång har vi därför varit noga med att föra kontinuerliga diskussioner och kritiskt granska våra antaganden för att dessa inte skall påverka studiens tillförlitlighet. För att möjliggöra dialog och kritiska infallsvinklar har vi i så stor utsträckning som möjligt arbetat i en gemensam miljö. Framställningen har skett i ett gemensamt dokument i ordbehandlaren Google docs, vilket har givit oss goda förutsättningar att vara delaktiga i samtliga kapitel då det underlättat för redigeringar i varandras

texter. Analys och bearbetning av det empiriska materialet har vi genomfört gemensamt då det fodrat en reflexiv hållning för att uppnå hög grad av tillförlitlighet. Uppsatsens arbetsfördelning har varit jämt fördelad och den enes text har ständigt bearbetats och granskats av den andre.

Berg (2015:148) lyfter det faktum att vi aldrig kan få en sann bild av vad som sker bakom skärmarna hos dem som publicerar material i en virtuell verklighet. Möjligheten finns att det i vårt empiriska material finns inlägg som till synes är skrivna av olika användare, men i realiteten är samma person som skriver under olika användarnamn. Det användargenererade innehållet som florerar på ett öppet forum som Flashback, får stor spridning bland människor, vare sig de är aktiva medlemmar på forumet eller använder internet i andra syften (a.a:144). Mot bakgrund av detta, och att de texter vi studerat genererar ideologiskt förankrade diskurser kring en konventionell manlighet har vi utgått från att vem eller vilka som producerat texten, eller avsändarens syfte inte påverkar den konstituerande konsekvensen (Boréus, 2015:158). Att studera text kan legitimeras genom dess överväldigande närvaro i samhället och dess både direkta och indirekta påverkan på individer. Vidare argument för textanalys är det faktum att textproducenten har möjligheten att tänka, formulera och granska sin text utan press från en omgivning (Boréus, 2015:157; Berg, 2015:145). Studier av text innebär å andra sidan begränsningar i att uppfatta vad som implicit uttrycks, som kroppsliga reaktioner likt gråt eller tårar. Vi hävdar däremot att vår analys inte kräver en sådan infallsvinkel då det är diskursiva *föreställningar* om en konventionell manlighet som vi ämnar studera för att uppnå studiens syfte.

Vid google-sökningar på olika kombinationer av: *omanligt att gråta, män som gråter, jag gråter som man, min man gråter*, återfinns den tråd där vi hämtat vårt material, på första sidan med träffar i samtliga fall. Mot denna bakgrund anser vi det inte vara problematiskt att tråden inte är dagsaktuell, då dess närvaro i en internetbaserad miljö är högst levande, och på så vis också en del i diskursen kring *män som gråter*.

6. Resultat och analys

I kommande kapitel har vi för avsikt att presentera empiri och analys för att besvara våra frågeställningar samt förankra våra slutsatser i studiens syfte. Analysen presenteras i den ordning som analysprocessen i stort sett fört oss framåt i arbetet. I den textuella analysen kommer vi presentera de diskurser som vi kunnat kartlägga. Den diskursiva praktiken syftar till att undersöka hur föränderlig eller robust diskursordningen kring genuskonstruktioner ter sig, medan den sociala praktikens dimension placerar in diskursen i samhällskroppen. Fokus kommer ligga på fyra olika ingångar på manlighet och gråt:

- Den gråtande mannen som feminiserad
- Den gråtande mannen vid stora livshändelser
- Mannen som inte kan gråta
- Den gråtande mannen som maskulin

6.1 Textdimensionen

I den textuella analysen av vår empiri har vi studerat hur processer och deltagare konstrueras i meningsbyggnad och ordval. Detta tillvägagångssätt är förankrat i antagandet om att språkets uppbyggnad, och vad som är möjligt för en aktör att uttrycka ger en inblick i hur ett visst socialt fenomen är förbundet med en diskursiv praktik (Boréus & Bergström, 2012: 278; Winther Jørgensen & Phillips, 2000:87). Vi har på denna analysnivå främst fokuserat på texternas *modalitet*, *transitivitet* och *nominaliseringar*, för att kunna utläsa, hur tillåtelse och restriktioner kring gråt konstrueras av aktörer och mottagare. Även centrala ordval, uttryck och kategoriseringar har legat till grund för läsningen av empirin (Boréus & Bergström, 2012: 278; Winther Jørgensen & Phillips, 2000:87). Textanalysen blir således det verktyg vi använt för att besvara vår frågeställning om vilka diskurser kring den gråtande mannen som framkommer i empirin.

6.1.1 Den gråtande mannen som feminiserad

Maskulinitet konstrueras i en dikotomisk relation till det feminina. När män bryter mot det förväntade beteendet är smädelser som härrör feminint kodade egenskaper

en vanlig strategi att anföras. De glåpord som då ligger nära till hands anspelar på svaghet och homosexualitet (Connell, 2008:117; Archer, 2003:73). I vårt empiriska material är denna exkluderande retorik återkommande. Män som gråter beskrivs i termer som framställer dem som feminiserade och infantila:

Ja det är omanligt att visa känslor. En del kvinnor gråter ju bara för att de tycker det är skönt att gråta ut. Tror inte jag hört talas om någon hetero över 9 bast som gråtit! Fy vad bögigt!

En gemensam nämnare som framkommer i den textuella analysen är den höga halt av *affinitet* som präglar citaten inom den feminiserande diskursen. Textproducenternas *modalitet* syftar här till att befästa att gråt inte är ett känslouttryck som är tillåtet för män (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:88). I enlighet med citaten är överträdelser förenade med förlust av manlighet:

Det omanligt att gråta. Ni ska vara starka, inte svaga och hjälplösa barn.

***

Väldigt omanliga. Det ligger inte i en mans natur att gråta, då måste man vara feminiserad, möjligtvis homosexuell för att gråta. En man som gråter är svag och förtjänar all olycka som drabbar honom.

Ovannämnda citat präglas av en objektiv modalitet i och med att konstruktionen av den gråtande mannen framställs som sanning, och inte som en personlig åsikt (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:88). Nedanstående citat är i motsats till de ovan nämnda positionerat utifrån en subjektiv modalitet. Skribenten är här tydlig med att det handlar om en personlig uppfattning av gråt i relation till manlighet:

Nej gråtande ingår inte i den bild jag har över vad som är manligt. Samtidigt så har jag i mina dar sett betydligt fler gråtande personer av kvinnligt kön än de av manligt kön så därför förknippar jag inte oväntat beteendet med kvinnlighet.

Citatets personliga prägel framställer en uppfattning som bygger på egna upplevelser av gråtande människor. Enligt skribenten har en övervägande andel av dessa varit kvinnor vilket också framhålls som anledningen till att gråt inte ingår i den bild skribenten har av vad som är manligt. Detta går i linje med hur Archer (2003:73f) beskriver hur de pojkar hon studerat konstruerar maskulinitet i motsats

till det feminina. Pojkarnas utsagor är fyllda med uttalanden om beteendet hos flickorna i deras skola som härleder femininitet till svaghet, underordning och emotionella utspel.

Pojkarna vittnar även om att det inte är accepterat att visa känslor inför andra, då detta inte är förenligt med vad som uppfattas som manligt, och kan leda till exkluderande kommentarer (Archer 2003:73). I vårt material framkommer detta mönster genom en rad texter där skribenterna berättar att de endast kan gråta i ensamhet eller på sin höjd tillsammans med en kvinnlig partner:

Klart som fan en man inte ska gråta! Är man så jävla ledsen håller man det för sig själv eller faller en tår utom räckhåll för andra (framför tjejen kan gå an). Gråter män framför mig tar jag det som ett tecken på svaghet och kommer utnyttja detta mot dem så fort det behövs.

***

Jag tror faktiskt jag håller med TS [trådstarten] lite här. Det känns jävligt omanligt att gråta. Det är något jag gör i min ensamhet, eller ibland med min flickvän. Annars håller jag tillbaka så hårt det bara går.

Men jag måste erkänna att jag ibland faller en tår när jag ser en sorglig film 🤔 Pinsamt, men så är fallet. Såklart visar jag det aldrig, och går fort som fan på toa om det börjar rinna tårar, men nog gråter jag till filmer ibland 😞

Hearn et al. (2012) uppmärksammar att svensk forskning kring maskulinitet har visat tendenser till hur män isolerar sig och undviker att söka hjälp när de mår dåligt, för att upprätthålla sin självständighet. Citatet nedanför visar hur en skribent hellre isolerar sig än blir kallad "Fikus":

Och ja, jag är en kille som gärna skulle vilja gråta öppet, men man får lätt stämpeln "FIKUS" om man gör det.

Därför gräver man ner det och lägger på sin mask framför ansiktet. Och dör inuti.

Användningen av ordet "Fikus" anspelar på att män som gråter öppet tillhör en lägre nivå i den maskulina genushierarkin (Connell, 2008:116). Skribenten väljer hellre att "dö inuti" än placerar sig i en lägre hierarkisk ordning. På så vis

upprätthåller han sin självständighet och maskulinitet men *gräver ner det och lägger på sin mask framför ansiktet*.

6.1.2 Den gråtande mannen vid stora livshändelser

I relation till den feminiserade diskursen kan vi här utröna vissa reservationer för när en man tillåts gråta. Dessa undantagsfall återfinns i relation till större livshändelser, likt dödsfall eller att bli pappa. Trots att det beskrivs som accepterat att gråta vid dessa händelser innebär det inte att män kan gråta hur som helst. Gråten innefattar även restriktioner, och dessa bör efterföljas för att mannen skall kunna upprätthålla maskuliniteten. Wong et al. (2011:297) argumenterar för att de amerikanska fotbollsspelare som deltagit i studien uppvisar en kontextuell acceptans för gråt. Acceptansen är villkorad utifrån förfaringsätt (ibid.), och visar sig i vårt material även genom att skribenterna distanserar sig från hur kvinnor och barn gråter. Genom följande citat exemplifieras vissa restriktioner:

Att släppa en tår för sin döda mor är väl inget fel, det är snarare så att det är fel på killen om han inte gör det. Men att gråta besinningslöst som en liten bebis är en annan sak.

Citatet berör gråt som accepterad i relation till en moders bortgång. Textuellt ger inlägget ett exempel på hur gråt delvis nominaliseras genom det sätt på vilket gråt som handling skrivs ut. Istället för att skribenten skriver '*att gråta för sin döda mor*' görs gråten om till ett substantiv i form av "*en tår*", där verbet i meningen istället utgörs av "att släppa" en tår. I *modaliteten* av skribentens text kan vi utläsa genom formuleringen "är väl inget,", att det föreligger ett visst tvivel kring skribentens *affinitet* i påståendet. Likaså kan samma tolkning göras utifrån huruvida det är fel att inte gråta när en moder går bort. Skribentens påstående har trots det relativt hög affinitet vilket skapar en tillåtelse för män att gråta vid dödsfall och ser det nästintill som en skyldighet, så länge det inte görs "besinningslöst som en liten bebis".

Modaliteter som tillåtelse och acceptans är återkommande inom den här diskursen, skribenten sätter sig i en position där han ger mottagaren tillåtelse att gråta, vilket både kan inkludera och exkludera personer, likt dem som inte gråter

vid dödsfall. Ytterligare exempel på en modalitet som tillåtelse kan utläsas från följande citat:

Bullshit. Visst blir det fånigt om män betar sig som små fröknar men inte är det omanligt att gråta, av lycka när ens barn föds, av sorg när man får det tråkiga beskedet att ens bästa vän/livskamrat/förälder/syskon/hund/katt/youname it dött eller var det nu kan tänkas vara. Varför skulle det vara omanligt?

***

Att gråta (som man) för att en släkting elr vän dött för att man är så förbannad (så att tårarna kommer av sig själv liksom) ser jag inget fel i.

Det första citatet exemplifierar återigen hur gråten är villkorad utifrån förfaringssätt så länge inte män “betar sig som små fröknar”. I det senare påståendet formulerar skribenten meningen som en subjektiv modalitet genom att uttrycka det som en åsikt, vilken han personligen innehar. Skribenten fransäger sig aktörskapet i förhållande till att gråta, genom formuleringen “(så att tårarna kommer av sig själv liksom)”, vilket indikerar att skribenten inte ser på gråt som någon aktiv handling utan en *mental händelse* (Boréus & Bergström, 2012:280).

6.1.3 Mannen som inte kan gråta

Debatten kring maskulinitet återförs flitigt till diskussionen kring mäns kroppar. Connell (2008:83-85) klargör att sann maskulinitet ofta förväntas utgå från mannens kropp, antingen driver kroppen på och leder handlandet eller så sätter kroppen gränser för handlandet. En del av de män som återfinns i den här studiens insamlade material förespråkar att män ska tillåtas gråta men kan inte själva gråta. I likhet med Connells begrepp kring kroppsreflekterande praktiker, förklarar flera av skribenterna sin oförmåga att gråta genom kroppsliga restriktioner, till exempel:

Klart att män också ska få gråta! Det är bra för välbefinnandet att gråta ut litet då och då. Tyvärr har jag rent fysiskt extremt svårt att gråta och skulle vara beredd att offra min högerarm för att få hulk-gråta när behovet finns.

Gråt på och visa att ni är riktiga män! 😊

***

Känner också att det skulle vara skönt att kunna gråta ut ordentligt ibland, men har svårt för det. Det kommer inte ut, helt enkelt.

Gemensamt för många av de män som vill gråta, men inte kan, är deras argumentation för att det är hälsosamt. Det första av ovanstående citat uttrycker en hög affinitet i påståendet "det är bra för välbefinnandet att gråta", vilket även kan exemplifieras genom följande citat:

Jag tycker inte det är ett dugg omanligt att gråta. Jävla medeltidsbild utav mannen som eftersträvas av många idag. Man mår bättre av en skvätt tårar än att dölja det. Sen så gråter ju killar/män mer sällan. Jag själv kan fan inte minnas sist jag grät, finns någon spärr inom mig som inte tillåter det.

***

jag kan inte gråta, även om känslorna finns där. det är ingen rädsla av att andra ska tycka jag är omanlig, utan "jag kan inte gråta". jag har gått genom tuffa tider och gråt utsöndrar hormoner som gör att man mår bättre och har därför när jag mått som sämst försökt gråta, men jag kan inte. jag har inte gråtit sedan barnsben och jag grät knappt då heller, är 20 år, kille. är det fler som har samma "problem" som mig (för det brukar ju ändå kännas bättre efter man gråtit)

Återigen framkommer i det första citatet hur kroppen sätter gränser för handlandet genom en abstrakt "spärr" hos skribenten. Diskursen kring *mannen som inte kan gråta*, förespråkar det hälsosamma i att gråta genom flera påståenden med hög affinitet likt "man mår bättre av en skvätt tårar" eller "gråt utsöndrar hormoner som gör att man mår bättre". Männen vilka accepterar gråt, framställer sig som progressiva samtidigt som de distanserar sig från känslouttrycket genom den personliga svårigheten att gråta, på så sätt kan deras kroppsliga maskulinitetsideal upprätthållas.

6.1.4 Den gråtande mannen som maskulin

Gesualdi (2013:314f) diskuterar i sin artikel hur den mediala diskursen kring John Boehner utvecklades efter att han gråtit offentligt. I flertalet av de artiklar Gesualdi studerat framkommer en nyanserad bild, där Boehners tårar skrivs fram som humaniserande och tecken på komplexitet (fa.a:31f). Gesualdi pekar på att en omständighet som kan vara en anledning till att Boehner inte feminiseras är hans

tillhörighet till republikanerna, “testosteronets parti” (a.a:315). Detta mönster framkommer även i vårt material som i följande citat:

Jag tycker att det beror på vad mannen ifråga gråter över. I vissa lägen tycker jag snarare att gråtande män kan tyda på styrka i form av självsäkerhet och mognad. Att faktiskt kunna hantera och acceptera sina känslor är bra mycket starkare än att räddhågset tränga undan något man är rädd att man inte har kontroll över.

***

Det är inte som att en modig, orädd och stark man skulle ses som omanlig om han plötsligt grät lite för att han tyckte att en hundvalp var söt.

Det första citatet är en subjektiv modalitet där skribenten anser att vissa situationer är lämpliga tillfällen för en man att gråta på, och att det då tyder på styrka och självsäkerhet. Detta är ett återkommande tema i empirin. I de fall mannen lever upp till en viss grad av maskulinitet kan ett visst mått av gråt accepteras. Som den andra skribenten med hög affinitet presenterar skulle en man inte uppfattas som omanlig, trots att han grät över en trivial händelse, så länge han förkroppsligar det maskulina idealet, vilket är en återkommande faktor enligt Gesualdi (2013:312f). Retoriken i texterna om den stillsamma, kontrollerade manliga gråten ger en stiliserad bild, där ordval och uttryck är metaforiskt laddade med stabilitet och inte sällan länkade till heroism och nationalism. Denna konstruktion kan sammanfattas genom följande citat:

Det beror på situationen, och hur det gråts. Tysta tårar ur ett ansikte hårt som sten vid väldigt känslolösa tillfällen är inte omanligt.

Dock är även den starke mannens gråt förbunden med vissa restriktioner. I enlighet med studien kring amerikanska fotbollsspelares reaktion på gråt kan likheter i ovanstående citat ses genom intensiteten av tårarna samt situationen (Wong et al., 2011). I följande citat anser skribenten att en man i rollen som far inte bör gråta “*inför sina barn*”. Skribenten framhäver sin far som stark, handlingskraftig och kunnig, men anser vidare att ur ett barns perspektiv är dessa egenskaper inte kompatibla med gråt:

Dock bör inte en pappa gråta inför sina barn. Jag har alltid i yngre dagar sett farsan som världens starkaste och värsta klippan som kan allt och vet hur man ska göra i alla situationer. Och jag har aldrig sett honom lipa, det känns bra. Hade jag som barn sett honom lipa så hade jag tvekat på om han faktiskt är världens starkaste.

Den patriarkala maskuliniteten som utgör en manifest grund på vilken skribentens text bygger på, går i linje med Archer (2003:75) och de diskursiva stereotyper som pojkar i studien delvis konstruerar sin maskulinitet utifrån. Det dikotoma förhållandet mellan maskulint och feminint framkommer i pojkarnas utsagor som kommentarer om deras egna handlingar i relation till flickornas passivitet. Detta är en konstruktion som i flertalet studier underbyggts av feministisk forskning (a.a:73). Kvinnan och barnen som *passiva mottagare* av mannens *aktiva handlingar* genomsyrar diskursen om när och hur mannen kan tillåtas att gråta:

jag tycker att mannen ska vara kaptenen i stormen, så att säga. gråta får han göra när han kommer upp på land och alla är i säkerhet..

Heroismen är förbunden med den patriarkala idealbilden. Fleras & Dixon (2011:585) lyfter i sin studie amerikanska TV-produktioner om arbetarklassmän i riskfyllda yrken, där den heroiske mannen delvis konstrueras genom sin uppoffring för familjen. Den ruffiga och råbarkade maskuliniteten nyanseras när männen påpekar att de utför sitt krävande yrke för att kunna försörja sina familjer. Citatet ovan kan förvisso tolkas som en metafor, men för männen i *Deadliest catch* är risken att kapsejsa i ett ishav en del av den faktiska vardagen (ibid.).

I det insamlade materialet finns det ett citat som bryter helt med föreställningen om att det föreligger restriktioner kring gråt för män. Skribenten har en aggressiv underton och trycker på att han handlar på det sätt han själv behagar:

Jag gråter hur mycket jag vill och skiter i hur min manlighets-image påverkas. För i mitt tycke är det manligt att ge blanka fan i ens manlighets-image. En riktig man vet att inget i slutändan spelar roll, och kan således gråta och lägga av braskitar på finmiddag hur mycket han vill..

Ordvalet "manlighets-image" ställs mot "en riktig man" vilket implicerar att skribenten skiljer på att *bete sig* som en man och att *förkroppsliga* en genuin maskulinitet. Att en man kan göra vad han vill, "hur mycket han vill", framhålls som en självklarhet. Skribenten använder sig av att lägga "braskitar" som en

metafor för mannens autonomi vilken kan förklaras genom att den genuskodade kroppsliga praktiken, i Connells (2008:104) termer, omskapas i vårt varande. Att den äkta maskuliniteten är kopplad till en essentialistisk kärna kan tydas ur skribentens argument att "en riktig man" vet att inget spelar någon roll, för den överordnade positionen kan inte hotas då den är biologiskt förankrad.

Sammanfattning

Utifrån den textuella analysen har vi synliggjort hur konstruktionen av maskulinitet görs utifrån de dikotoma förhållandena mellan maskulint och feminint. Gråt skrivs i många fall fram som en mental händelse, vilket skiljer aktören från gråt som aktiv handling. Den manliga gråten är också förenad med en rad restriktioner. Gråt som handling är för män villkorad utifrån; *när, var, hur* samt *över vad*. Dessa förutsättningar framkommer såväl genom manifest som latent läsning av empirin.

En diskurs som förekommer i materialet men som vi valt att inte analysera närmare i textdimensionen är att gråt ses som "varken manligt eller kvinnligt, utan helt enkelt mänskligt". Av den anledning att denna diskurs inte innehåller något material som vi anser användbart i analysen av gråt i förhållande till genuskonstruktioner har vi valt att låta den vara en nyanserande parentes i detta avsnitt. Närmare diskussion kring den diskursen följer i sektionen om den *sociala praktiken* (se 6.3.3).

6.2 Den diskursiva praktiken

Den diskursiva praktikens dimension kan ge förståelse för hur diskurserna rent textuellt tillkommit. Det som uttrycks av skribenterna i relation till diskursordningen om hur genus konstrueras bygger på tillgängliga texter och diskurser som florerar i samhällskroppen (Fairclough, 2010:132). I följande avsnitt kommer vi analysera *interdiskursivitet* och de *intertextuella* förhållanden som de diskurser vi kunnat utröna i den textuella analysen bygger på (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:77, 86). Dessa är: *Den gråtande mannen som feminiserad*; *Den gråtande mannen vid stora livshändelser*; *Mannen som inte kan gråta* samt *Den gråtande mannen som maskulin*.

Flertalet texter, inom samtliga diskurser bygger på den *biologiska* genusideologin där kön ses som någonting som är djupt rotat i våra gener och kommer med en rad tillhörande egenskaper (Connell, 2008:83). Aggressivitet, drivkraft, och beskyddandet av familjen ses som evolutionära spår, och testosteronhalten i den manliga kroppen ses som den största anledningen till mannens dominans (a.a:85f). Även de patriarkala föreställningar som inverkar på hur pojkarna i Archers (2003:70) studie konstruerar maskulinitet återfinns inom samtliga diskurser, där mannens överordnade position ses som en naturlig ordning till följd av de binära skillnader mellan kvinnor och män. Den patriarkala ordningen får sin legitimitet i relationerna mellan män (Hartmann, 1986:18), varpå den inre hegemoni som upprättas genom förhandlingar om maskulinitet i vår empiri återspeglar den dynamiska aspekten av genus.

En gemensam mekanism som genomsyrar samtliga diskurser är bibehållandet av *kontroll*. Denna beskrivs delvis genom de många metaforer där mannen utgör en stabil punkt när det stormar vilket också är ett återkommande tema hos Fleras & Dixon (2011:588), där männens uthållighet i extrema situationer är sammanlänkat med upprätthållandet av maskuliniteten. Att förlora kontrollen under arbetet till följd av trötthet, svaghet eller skada, kan av kollegor leda till nedvärdering och exkludering (ibid.). Rädslan att förlora kontrollen ligger som en latent linje genom stora delar av vårt empiriska material. I de fall gråt förekommer beskrivs den i flera fall genom nominaliseringar vilket omvandlar gråten som handling, till en mental händelse bortom aktörens kontroll (Boréus & Bergström, 2012:278). Ett alternativ kan här också vara att gråten följer ett tydligt stiliserat mönster som bygger på att gråten är kontrollerad och faller inom ramarna för maskulina ideal det vill säga "tysta tårar ur ett ansikte hårt som sten". Ett annat återkommande tema där det råder hög grad av konsensus mellan skribenterna är att gråt under inga omständigheter är tillåtet till följd av fysisk smärta, då detta ses som ett tecken på förlorad kontroll.

Flertalet skribenter hävdar att de upplever begränsningar i om, hur och när de kan gråta. Dessa restriktioner förklaras på olika sätt och sträcker sig från biologiska diskurser om könsskillnader till samhällliga påtryckningar. Gemensamt för de restriktioner skribenterna upplever är deras förhållande till den heterosexuella mannen som överordnad kvinnor, homosexuella och barn. I likhet med Connell (2008:83f) kan vi utläsa två dominerande uppfattningar kring hur

beteenden och kroppar formas. Den biologiska diskursen producerar kroppsliga restriktioner och den samhällsvetenskapliga diskursen som bidrar till mentala restriktioner. Genom glåpord, som ofta härrör feminint kodade egenskaper, interPELLERAR skribenterna en subjektSposition som befäster att gråt är en handling som innebär risken att utsättas för smädelser som att vara *kärring*, *bögig* eller *barnslig*.

Vi anser att trots att det förekommer en rad variationer i konstruktionen av den manliga gråten, bygger många av skribenterna sina texter på föreställningar som härrör kontroll, restriktioner och essentialistiska skillnader mellan manligt och kvinnligt. Diskurserna har element som går in i varandra. De normativa schabloner som präglar texternas uppbyggnad vittnar om att genuskonstruktioner som diskursordning, inom ramen för Flashback som diskursiv arena, kännetecknas av låg interdiskursivitet (Fairclough, 2010:129; Winther Jørgensen & Phillips, 2000:77). Detta tyder på att diskursordningen i hög grad reproduceras genom de texter som produceras av skribenterna. För att kunna förklara de dialektiska spänningar som ändå återfinns i materialet kommer vi nedan att applicera en strukturell analys där vi ämnar granska diskursen kring maskulinitet som del av en genusregim.

6.3 Den sociala praktiken

Vi ämnar på denna analysnivå koppla den diskursiva praktiken till ett strukturellt perspektiv. Detta grepp kan besvara vår frågeställning som berör hur maskulinitet beskrivs i relation till diskurserna kring den gråtande mannen, och vilka strukturer som konstruerar dessa föreställningar.

6.3.1 Den hegemoniska maskuliniteten

Maskulinitet är i enlighet med Connells (2008:81) terminologi "konfigurationer av en praktik strukturerad genom genusrelationer". Den relationella aspekten av maskulinitetsprojektet framkommer i vårt material som en ständig process där textproducenterna positionerar såväl sin egen, som den konventionella manligheten i relation till andra män och i motsats till kvinnor. Trådstarten är en målande beskrivning av hur den "ideala" mannen bör handla och förkroppsligas:

Min uppfattning av hur den "ideala" mannen är att han ska vara stark, modig, självsäker. Han ska vara beskyddande över sin familj, i svåra tider är det han som förväntas vara skärpt och tänka klart, för att föra familjen ur de svåra tiderna, osv.

Skribentens uppfattning om vad maskulinitet innebär i praktiken, får från flera håll jakande diskussionssvar från såväl manliga som kvinnliga skribenter. Denna föreställning reproducerar det essentialistiska perspektivet som anför att könsskillnader i stort sett kan förklaras genom en evolutionär logik (Connell, 2008:110). Det grundläggande syftet med hegemoni kan förklaras som att det är "den konfiguration av genuspraktik som innehåller det för tillfället accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet" (a.a:115). Maskuliniteten konstrueras således inom en genuspraktik vilket leder till att den inte kan studeras helt isolerat. Den inneboende dimensionen av makt ger maskuliniteten en ekonomisk- och politisk prägel. Detta antagande leder vår analys till att handlingar som är förbundna med genuskonstruktion inte kan frikopplas från den materiella verkligheten och dess könsmaktsstruktur. Att upprätthålla en maskulin idealbild som konstituerar diskursen om tillgängliga känslouttryck kan således spåras till strukturer som verkar för att den sociala praktiken legitimerar patriarkatet. Connell (a.a:122ff) påvisar att *kristendenser* inom genusordningar så som en allt mer utbredd feministisk världsomspännande rörelse leder till att den hegemoniska maskuliniteten tvingas omforma den dominerande konfigurationen. Det är denna omvandling i maskulinitets gestaltningar som vittnar om dialektala spänningar inom diskursen (ibid.).

Genom att granska föreställningarna kring gråt kan vi uttröna att diskursordningen innehåller en rad motsättningar. Diskurserna om den maskulina gråten och den gråt som kan tillåtas vid livsomvälvande händelser har en gemensam knypunkt i temat att det i många fall förutsätter ett visst mått av manlighet. Att vara manlig fordrar att aktören besitter en rad bestämda egenskaper. Då en man förkroppsligar kontroll, styrka, handlingskraft, rationalitet, logik etc. finns ett utrymme för att uttrycka sig genom gråt. En skribent ringar in skeendet:

Nej, du frågade varför det inte var okej. Det helt okej, jag ser inga problem med det och gör det själv. Därmed inte sagt att det är manligt. Att gråta tillhör inte mansrollen. Man kan fortfarande vara manlig trots att man gråter, men gråtande är inte en manlig handling.

Gråten görs här till en handling som inte i sig är problematisk. Först när den utförs av en man framgår det att denna handling inte ingår i den maskulina konfigurationens möjliga uttryck (Connell, 2008:117). I en slags genusekonomi, finns en kostnad för gråt som dras av från mannens maskulinitetskapital, då gråt inte är en handling som är maskulint kodad. Ett återkommande uttryck är att gråt hos män är legitimt, så länge det sker i samband med händelser som ses som exceptionella, och i begränsad frekvens. Det får alltså inte ske allt för ofta, eller för "struntsaker". Connell (2008:108) argumenterar för att vår sociala verklighet är präglad av att situationer är strukturerade på bestämda sätt: "Praktik försiggår aldrig i ett vakuum. Det svarar alltid mot en situation, och situationer är strukturerade på ett sätt som tillåter vissa möjligheter men inte andra". Dessa restriktioner är återkommande i stora delar av skribenternas texter, och gråtens tillgänglighet konstitueras genom den situationella tolkningen som gör gråt möjlig eller inte.

6.3.2 Gråt som kroppsreflekterande praktik

Den manliga handlingskraften framstår i en stor del av vår empiri som en essentialistisk och genetiskt nedärvd egenskap. Evolutionens gång, testosteronhalten i kroppen och en nästintill mekanisk förmåga att skydda sin fru och sin 'avkomma' från fara är för flertalet skribenter anledningen till att män inte kan eller bör gråta. Detta är såklart inte en åsikt som är tagen ur luften, Connell (2008:83f) återger med ett visst mått av raljans, bilden av den 'riktiga mannen' som av evolutionära skäl är oförmögen till förändring. Inom såväl kultur- och media som sociobiologisk forskning sprids denna djupt rotade manlighet som allmängiltig sanning.

I diskursen om *mannen som inte kan gråta* finns ändock en poäng som vi här vill lyfta för att förstå män som inte gråter, för att de inte kan, vill eller bör. Connell (2008:92f) riktar den analytiska blicken mot kroppen, och argumenterar för att en kulturell aspekt av den sinnliga erfarenheten av manlighet och kvinnlighet är ofrånkomlig för att förstå genus. Connell

(a.a:101) menar att diskursteori reducerar kroppar till objekt som ges symbolisk mening i praktiken, och framhåller att kroppar istället måste förstås som handlande deltagare i den konstituerande processen av genus (ibid; Connell & Messerschmidt, 2005:851).

Inom diskursen för *mannen som inte kan gråta*, blir förkroppsligandet av en maskulin social praktik tydlig. Ett antal citat liknande "finns någon spärr inom mig som inte tillåter det" förekommer, i vilka flera av dessa skribenter även uttrycker en önskan om att faktiskt kunna gråta för att reglera sina känslor samt av hälsoskäl.

Connell (2008:107) utvecklar ett antagande om kroppars delaktighet. Genom en *kroppreflekterande praktik* formas kroppar av omgivande sociala processer, vilket placerar dem i en historisk kontext. Men detta förlopp skall inte förväxlas med en social determinism, då kroppar i sin materiella realitet har en inneboende autonomi. Skribenten nedan uttrycker hur en förändring skedde i samband med moderns bortgång:

När min ömma moder dog för några år sedan, var det första gången på mycket länge som jag faktiskt grät...Att säga grät är nog i underkant, mer som storbölade...

Hursomhelst har jag funnit mig själv efter den händelsen, kunna gråta mycket oftare. Jag vet inte riktigt varför man jag tillåter mig att gråta nuförtiden på ett annat sätt... Innan min mamma dog hade jag gråtit två gånger till filmer. En gång till lejonkungen och en gång till den halvt misslyckade 70-tals versionen av Kingkong...

Idag kan jag finna mig själv skvätta en tår lite närsom känslorna poppar fram...

Jag får nog säga att jag trivs mer i mitt nuvarande tillstånd än tidigare. Att undertrycka känslor är aldrig bra i längden och att storböla och få ut sina känslor är något som läkarna borde skriva ut på remiss...

Den händelse som utlöste gråten hos skribenten är av den legitimerande art som det råder stark konsensus kring i större delen av vår empiri. Vi kan inte säkert veta vilka omständigheter som var rådande vid händelsen eller hur skribenten upplevde situationen vid sin moders bortgång. Men genom en tolkning i Connells (2008:102ff) termer kan den benämnas som en *kretsgång* mellan kroppen och den sociala symbolismen. Om vi tillåter oss att fantisera, kan vi föreställa oss att

kroppen genomgår en förlösande gråt som dels skänker lättnad från sorgens anspänning, samtidigt som den förhoppningsvis också bemöts med en positivt laddad interaktion från närstående.

Det kretslopp som ledde skribenten mot en omformad kroppslig praktik är också del av ett större sammanhang. De sociala institutioner som ger maskuliniteten dess mening både konstituerar och konstitueras av den sociala praktiken. Connell (2008:108) applicerar Karel Kosíks koncept *onto-formativ* på mänskligheten vilket innebär att vårt varande också skapar vår verklighet. Genom vårt sätt att handla skapar vi fortsatta kretsgångar för hur vi kan antas handla i framtida situationer (ibid.).

6.3.3 Gråt, patriarkat och ideologi

Den rådande könsmaktsordningen är obestridligen en maktasymmetri vars premisser inte utan vidare kommer överges då den innebär en förkrossande fördel för samhällets dominerande grupp (Connell, 2008:120). Den paradoxala kärnan i att söka förändra en patriarkal maktordning bygger på att män, som besittare av såväl de institutionella som materiella resurserna onekligen också utgör den grupp som inte är intresserade av en fundamental förändring (Hartmann, 1986:19). Sambandet mellan patriarkala strukturer och det kapitalistiska samhället, återfinns i mäns dynamiska genusrelationer (Stewart, 1986:271,298). Dessa upprätthålls genom den hegemoniska maskulinitetens materiella förankring i den institutionaliserade manliga dominansen. Kontrollen över såväl ekonomiska som politiska resurser i form av ägandet av kapital, och makt över stat och institutioner som utbildning, företag och armé befäster det systemiska förhållandet som definierar genushierarkin (Hartmann, 1986:19). De globala kulturella ideal kring en önskvärd maskulinitet som presenteras i media kan i denna mening kopplas till processen som ämnar upprätthålla den rådande maktordningen. Då den sammanslutning som kontrollerar denna bild, även är dem som tilldelas den patriarkala utdelningen bör vi granska dessa ideal med skepticism, även när de verkar gå mot en till synes positiv förändring (Connell, 2008:244). Med detta menar vi att de texter som produceras av skribenterna i vårt empiriska material är delaktiga i spridningen av ideologiska föreställningar som vidmakthåller patriarkatets legitimitet.

Genusrelationer är, tolkat genom Faircloughs (1992:87) termer ideologiska konstruktioner som upprättas, reproduceras och transformeras i den diskursiva praktiken. Processen bygger på dominansrelationer varpå diskursen om den hegemoniska maskulinitetens konfigurationer bör ses som ideologi. I vår mening kan vi därför i förlängningen betrakta *föreställningarna* om manlig gråt som en ideologiskt förankrad social praktik. Dialektiken inom diskursordningen vittnar om den ideologiska spänningen som Fairclough (a.a:88f) menar är sprungen ur att den utgörs av såväl strukturer som handlingar. I vårt empiriska material framkommer denna konflikt genom de röster som hävdar att gråten inte är en könskodad handling utan en mänsklig sådan. I enlighet med argumentet om att ideologi *inte* är strängt strukturellt utan också innebär möjligheter att handla utanför den dominerande diskursordningen (ibid.), höjs i dessa texter utmanande röster som befäster agensen hos skribenterna som agerande subjekt (a.a:91).

Det är mänskligt att gråta, könsbehörighet är så förbannat förlegat och dammig.

De motsättningar som skapar instabilitet i diskursordningen kan tolkas som de processer som befäster antagandet om den hegemoniska hierarkin (Fairclough, 1992:93), vilket vår empiri återspeglas genom sin konfliktfyllda karaktär. Enligt Connell (2008:115) är det dessa utmaningar som utgör grunden för föränderligheten i den hegemoniska maskuliniteten. När den för tillfället accepterade konfigurationen ställs inför rätta genom att alternativa ideal ges resning tvingas den hegemoniska maskuliniteten anta nya former för att vidmakthålla sin dominans. Denna mekanism utgör såväl den största utmaningen i att övervinna ojämlikhet, som möjligheter till förändring.

7. Slutsats

För att återkoppla till studiens syfte vill vi här belysa de slutsatser vi kommit fram till under studiens gång. Vår förhoppning är att vi, genom att blotta den diskursiva praktikens järngrepp om vår sociala verklighet, producerat en kunskap som på sikt kan verka för social rättvisa mellan könen. De begränsningar som vi funnit i restriktioner och känslomässig kontroll är definierade genom dikotoma förhandlingar. Så länge dessa fortgår, kommer könskonstruktionens bojor att fortsätta tynga ner våra subjekspositioner och förhindra att vi fritt kan utveckla vår identitet och uppnå lika rättigheter såväl retoriskt som praktiskt.

Den dynamiska aspekten av hegemonisk maskulinitet leder oss till att framtiden bringar möjligheter till förändring (Connell & Messerschmidt, 2005:853). Vi vill poängtera vikten av att inte tolka vårt resultat som determinism, varpå vi vill lyfta plasticiteten som förekommit i maskulinitetens historia som nyckeln till att uppnå jämlikhet. Vi hävdar, med stöd i Connell & Messerschmidt (a.a:843) att vi tagit de steg bort från att endast uttolka genus som internaliserade normer, som krävs för att inte falla in i en reductionism som riskerar att reproducera genus som en karaktärstypologi. Vi är alla delaktiga i genusrelationernas fortsatta konstituerande, i vardagshandling såväl som politisk aktion och materiella uppoffringar, vilket ger oss möjligheten att påverka praktikens framtida utveckling (Connell, 2008:125).

Kopplingen mellan manliga tårar och förtryckande könsregimer kan vid en första anblick framstå som långsökt och krystad. Men vår ambition har varit att påvisa att en genusstruktur har förgreningar inom alla livets domäner varpå den diskursiva kraften kring vardagsfenomen har en konstituerande inverkan och därför bör belysas.

Genom att påvisa genusstrukturernas komplexitet och dynamik har vi kunnat utröna hur egenskaper och handlingar kan tolkas som maskulint- eller feminint kodade. Studien har genomgående ämnat belysa hur just den kategoriseringen har en betydande roll i reproduktionen av den hegemoniska maskuliniteten. Vi vill argumentera för att patriarkatets legitimerande krafter finns i de praktiker som utgörs av dikotoma förhandlingar kring en maktposition. Genom att demaskera den ideologiska kraften i en vardagshandling som gråt, är förhoppningen att nå en

avgenusifiering av den hegemoniska maskuliniteten och den kroppsreflekterande praktiken (Connell:2008:235ff; Fairclough, 1992:90). I Faircloughs (1992:90) anda vill vi trycka på vikten av att sprida en kritisk språkmedvetenhet för att synliggöra de inbyggda ideologiska strömningar som agerar konstituerande på den sociala verkligheten, och de handlingsmönster vi kan se som tillgängliga för oss.

I enlighet med Connell (2008:238ff) vill vi även poängtera att egenskaper likt att "vara kaptenen i stormen" inte är något negativt men bör inte definieras som manligt, att gråta är inte något negativt men bör inte definieras som kvinnligt. Kanske är det rentav som flertalet skribenter nämner *mänskligt* och dess positiva eller negativa laddning får utgöras av situationen eller individen. Att understryka att män kan hålla varandras händer och gråta, är, som Raewyn Connell (2000:5) skriver, inte något dåligt.

8. Avslutande diskussion

Sociala medier har gjort sitt intåg i samtiden och utgör för många den främsta arenan för såväl kommunikation som informationskälla. Den spridning som en global diskursiv genuspraktik kan få, på de plattformar som befolkas av miljontals människor, i allt fler länder, anser vi är ett angeläget område för framtida forskning. Den sociala sfär som växer fram i en teknologisk verklighet utgörs i grunden av privata företag som i allra högsta grad är delar av en kapitalistisk logik. De ekonomiska intressen som finns hos dessa företag, styr i förlängningen den sociala praktik som pågår i den virtuella världen så som snapchat, facebook, twitter och youtube. Det vore givetvis enfaldigt att tro att dessa plattformar inte är styrda av ekonomiska incitament, och ett intresse av att upprätthålla den rådande maktordningen. Länken mellan maskulinitet och en kapitalistisk agenda måste i vår mening belysas genom att syna de flöden vi dagligen exponeras av.

Med utgångspunkt i att den hegemoniska maskulinitetens främsta mekanism bygger på reproduktion av en patriarkal dominansordning, blir en kritisk blick på dessa diskursiva arenor ett område för granskning. Algoritmer, en nästan mytisk matematisk beräkning har tagit plats i vårt vardagsliv. Vad vi uppfattar som slumpartat innehåll på våra skärmar, blir en social funktion som påverkar hur vi människor skapar förståelse för vår omvärld, befäster våra konsumtionsmönster och påverkar vår identitet. Att beforska nya sociala mönster som uppstår inom den digitala scenen kan ge oss en kunskap nödvändig för att kunna bryta destruktiva mönster som upprätthåller social orättvisa. Vi måste väcka våra misstankar, för vår uppmärksamhet befinner sig för närvarande i händerna på dem som kan styra vad vi ska *tro*, *tycka* och *känna*.

Referenslista

- Ahrne, G. & Svensson, P. (2015) "Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt" Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (2., [utök. och aktualiserade] uppl). Stockholm: Liber.
- Aschberg, R. & Östberg, K. (2015-02-09). "Flashback – ett laglöst land". *Aftonbladet*
Hämtad 03 december 2017, från
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/article20236955.ab>
- Archer, L. (2003). *Race, masculinity and schooling: muslim boys and education*. Maidenhead: Open University Press.
- Berg, M (2015) "Deltagande netnografi" i Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (2., [utök. och aktualiserade] uppl). Stockholm: Liber.
- Bergström, G., & Boréus, K. (2012) "Analys av metaforer, grammatik och ordval" i Bergström, G., & Boréus, K. (Red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (3., [utök.] uppl). Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G., & Boréus, K. (2012) "Diskursanalys" i Bergström, G., & Boréus, K. (Red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys* (3., [utök.] uppl). Lund: Studentlitteratur.
- Boréus, K "Diskursanalys" (2015) i Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (2., [utök. och aktualiserade] uppl). Stockholm: Liber.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (B. Nilsson, Övers.) (2., [rev.] uppl). Malmö: Liber.
- Burr, V., & Burr, V. (2015). *Social constructionism* (Third edition). London: Routledge.
- Candlin, N "Series editor's preface" (2010) i Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis*. Hämtad 17 oktober 2017, från
<http://www.tandfebooks.com.ezproxy.ub.gu.se/doi/book/10.4324/9781315834368>
- Connell, R. (2000). *The men and the boys*. Cambridge: Polity.
- Connell, R. (2008). *Maskuliniteter*. (Å. Lindén, Övers.) (2. uppl). Göteborg: Daidalos.
- Connell, R. W., & Messerschmidt, J. W. (2005). Hegemonic Masculinity: Rethinking the Concept. *Gender and Society*, 19(6), 829–859.

- Dahlin-Ivanoff, S. "Fokusgruppsdiskussioner" (2015) i Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). (2015). *Handbok i kvalitativa metoder* (2., [utök. och aktualiserade] uppl). Stockholm: Liber.
- David, M., & Sutton, C. D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. (S.-E. Torhell, Övers.) (1. uppl). Lund: Studentlitteratur.
- Engdahl, O., & Larsson, B. (2006). *Sociologiska perspektiv: grundläggande begrepp och teorier*. Lund: Studentlitteratur.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and social change*. Cambridge: Polity.
- Fairclough, N. (2010). Critical Discourse Analysis. Hämtad 17 oktober 2017, från <http://www.tandfebooks.com.ezproxy.ub.gu.se/doi/book/10.4324/9781315834368>
- Flashback. (2017). Kontakt. Hämtad 17 november 2017, från <https://www.flashback.org/kontakt>
- Fleras, A., & Dixon, S. M. (2011). Cutting, Driving, Digging, and Harvesting: Re-masculinizing the Working-Class Heroic. *Canadian Journal of Communication; Toronto*, 36(4), 579–597.
- Gesualdi, M. (2013). Man Tears and Masculinities: News Coverage of John Boehner's Tearful Episodes. *Journal of Communication Inquiry*, 37(4), 304–321. <https://doi.org/http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/0196859913505617>
- Gunnarsson, A.C. (Producent). (2016). *Pop och popitik: Pojkar, pojkar, pojkar* [Podcast]. Hämtad från <https://urskola.se/Produkter/195477-Pop-och-politik-eftersnack-Pojkar-pojkar-pojkar>
- Hartmann, H. (1986) "The unhappy marriage of marxism and feminism: Towards a more progressive union" i Sargent, L. (Red.). (1986). *The unhappy marriage of marxism and feminism: a debate of class and patriarchy* (New ed.). London: Pluto Press.
- Hearn, J., Nordberg, M., Andersson, K., Balkmar, D., Gottzén, L., Klinth, R., ... Sandberg, L. (2012). Hegemonic Masculinity and Beyond: 40 Years of Research in Sweden. *Men and Masculinities*, 15(1), 31–55.
- Kalman, H & Lövgren, V (2012) "Etik i forskning och etiska dilemman. En introduktion" i Kalman, H., & Lövgren, V. (Red.). *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups.

- Make Equal (2017) #maskulintansvar. [videofil] Hämtad 2017-11-29, från <https://makeequal.se/maskulintansvar/>
- Markham, A., & Buchanan, E. (2012). Ethical Decision-Making and Internet Research: Recommendations from the AoIR Ethics Working Committee (Version 2.0). Hämtad 20 november 2017, från <http://aoir.org/reports/ethics2.pdf>
- Meeuwisse, A., Sunesson, S., & Swärd, H. (2006) "Vad är socialt arbete?" i Meeuwisse, A., Sunesson, S., & Swärd, H. (Red.). *Socialt arbete: en grundbok* (2., [rev. och utök.] utg). Stockholm: Natur och kultur.
- Morton Robinson, K. (2001). *Unsolicited Narratives From the Internet: A Rich Source of Qualitative Data*. Hämtad 17 november 2017, från <http://journals.sagepub.com.ezproxy.ub.gu.se/doi/pdf/10.1177/104973201129119398>
- Payne, M. (2008). *Modern teoribildning i socialt arbete*. (B. Nilsson, Övers.) (2., svenska utg). Stockholm: Natur & Kultur.
- Philaretou, A. G., & Allen, K. R. (2001). Reconstructing Masculinity and Sexuality. *Journal of Men's Studies; Thousand Oaks*, 9(3), 301.
- Randell, E. (2016). Adolescent boys' health : managing emotions, masculinities and subjective social status. Hämtad från <http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:968924>
- Rennstam, J. & Wästefors, D. "Att analysera kvalitativt material" (2015) i Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder* (2., [utök. och aktualiserade] uppl). Stockholm: Liber.
- Stewart, K. (1986). "The marriage of capitalist and patriarchal ideologies: meanings of male bonding and male ranking in U.S. Culture" i Sargent, L. (Red.) *The unhappy marriage of marxism and feminism: a debate of class and patriarchy* (New ed.). London: Pluto Press.
- Svedmark, E.I. "Att skydda individen från skada - en forskningsetisk balansakt" (2012) i Kalman, H., & Lövgren, V. (Red.). *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups.
- Telling, M. & Önnvall, F. (Producent) (2017). *Bästa mannen*. [TV-produktion] Sveriges Television AB
- Vetenskapsrådet. (2017). God forskningssed. Hämtad 20 november 2017, från <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed/>

Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. (S.-E. Torhell, Övers.). Lund: Studentlitteratur.

Wong, Y. J., Steinfeldt, J. A., LaFollette, J. R., & Tsao, S.-C. (2011). Men's Tears: Football Players' Evaluations of Crying Behavior. *Psychology of Men & Masculinity*, 12(4), 297–310.
<https://doi.org/http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1037/a0020576>